

Sloboda

Uredništvo in upravnništvo Kranj, Bleiweisova 7 — Čekovni račun št. 17.497 — Rokopisi se ne vračajo
Izhaja vsako soboto — Naročnina mesečno Din 4[—], četrtletno Din 12[—], polletno Din 23[—], celoletno Din 45[—] — Inserati po tarifi

Leto II.

Kranj, 16. aprila 1938

Štev. 16.

Vesele velikonočne praznike želimo rojakom onstran Karavank, v Julijski Krajini, na Madžarskem in našim izseljencem širom sveta — naj bi kmalu tudi njim napočil Vstajenja dan!

Velikonočna laž

Končno je bil Kristus umorjen, položen v grob in zastražen, da bi mrtvega trupla ne mogli ukrasti. Farizeji in veliki duhovni so se najbolj balí Kristusovega vstajenja, vstajenja resnice in pravice.

Nič ni pomagalo. Kristus je vstal. Straža je pobegnila. Resnice in pravice ne more noben zastražiti in monopolizirati, čeprav to poskuša z vsemi silami. Resnica in pravica sta nekaj naravnega in narava se ne da vkleniti.

Zene so šle h grobu. Med tem pa „so nekateri sovražniki dospeli v mesto in so velikim duhovnom naznanili ves dogodek. Ti so se s starešinami zbrali, se posvetovali in nato dali vojakom mnogo denarja, z naročilom: „Recite: Njegovi učenci so prišli ponoči in so ga ukradli, ko smo mi spali. In če bi to zvedel poglavar, ga bomo mi pregovorili in bomo naredili, da boste brez skrbi“. Ti so vzeli denar in so storili, kakor so bili naučeni. In razširila se je ta novica med Judi.“ (Mat. XXVIII, 11—15). Veliki duhovniki in od njih zbrani starešine so z denarjem podkupili vojake, da bi lagali. Še več. Zagovarjali so celo spanje na straži in tako učili vojake, da se sme tudi služba zanemarjati, če to služi v prilog velikodušniških namenov. Vse to so napravili, da bi zabrisali sled resnici in pravici. Ostudna, velikonočna laž farizejskih, velikih duhovnikov je silen dokaz, kako mnogi sovražijo pravico in resnico, da imajo dosti denarja, da podkupijo laži, čeprav vedno „fehlajo“; da se ne boje pokvariti niti vojaške discipline, čeprav z druge strani učé, da je podložnost in ponižnost največja čednost, da je vsaka oblast od Boga.

Kristusovo vstajenje je dokaz, kako malo moremo zaupati monopolizatorjem resnice in pravice. Kristusovo vstajenje je dokaz, da resnica in pravica zmagujeta proti volji zlobnih hinavcev, volkov v ovčjih oblačilih, čeprav imajo na razpolago denar, moč in oboroženo silo, ki jo tudi podkupijo, če je zvesta v svoji službi, kadar to ni primerno za laž.

„Obžalujte zdaj, bogatini, razjokajte se in tarnajte nad sliskami, ki pridejo na vas. Vaše bogastvo je preperelo in vaša oblačila od moljev razjedena. Vaše zlato in srebro je zarjavelo in njuna rja bo pričala zoper vas in razjedla vaše meso kakor ogenj. Nabrali ste si zakladov v zadnjih dneh. Glejte, plačilo, ki ste ga utrgali delavcem, kateri so poželi vaša polja, vplje; in klici ženjcev so prišli do ušes Gospoda nebesnih čet. Gostili ste se na zemlji in se naslajali, napasli ste svoja srca na klavni dan. Obsodili, ubili ste pravičnega — ne upira se vam.

Potrpite torej, bratje, do prihoda Gospodovega. Glejte poljedelec pričakuje dragocenega sadu zemlje in voljno potrpi, dokler ne prejme zgodnjega in poznega dežja. Potrpite tudi vi, okrepite svoja srca, kajti Gospodov prihod je blizu. Ne zdihujte drug nad drugim, bratje, da ne boste sojeni; glejte, sodnik stoji pred vrati.“ (List sv. Jakoba 5, 1—10).

Van Alfen

Poziv slovenskih izseljencev

vsem delavskim in demokratičnim organizacijam Slovenije, izseljeniškim organizacijam v Franciji, Ameriki, Kanadi in drugih delih sveta, kjer žive slov. izseljenci

Čez pol milijona nas je Slovencev raztresenih po širnem svetu. Samo v Ameriki jih je čez 300 tisoč. V Franciji okrog 40.000. Skoraj ena tretjina Slovencev živi izven domače grude. Velika večina teh izseljencev je predana na milost in nemilost, brez vsake zaščite kapitalistom, ki kupičijo dobičke na račun pridnih žuljavih rok. Ko je izseljenec izčrpan, se ga vrže na cesto kot izžeto limono in požene čez domačo mejo, da gre umirat v domači kraj ali pa prosjači od kraja do kraja, dokler ne pogine kje na popotniški cesti. Taka je usoda večine izseljencev. Zelo malo jih je, ki si za starost prihranijo nekaj dinarjev.

Ta veliki del slovenskega naroda se potaplja v morju potujčevanja in s tem pripravlja novim izseljencem isto trnjevo pot in isto usodo, kot so jo imeli njihovi predhodniki. Vse države, vsak narod skrbi za svoje izseljence v drugih državah, daje pomoč in vrši zaščito svojih državljanov, pošilja učitelje in skuša očitati svoje brate v zamejstvu. Edino mi smo prepuščeni sami sebi. Vse, kar se stori za nas, je to, da od časa do časa kak voditelj ali organizacija v domačem kraju iz lastnih demagoških razlogov spregovori par solzavih besedi, da bi bilo treba pomagati in gledati na izseljence. Denarja je dovolj za razne agente, ni ga pa za učitelje, za zaščito izseljencev in drugo; mi izseljenci iz Jugoslavije plačujemo potne liste in druge uradne listine, takse itd. najdražje, akoravno v primeri z drugimi narodi največ doprinesamo domačemu kraju.

V državah, ki imajo veliko izseljencev, obstojajo izseljeniške zbornice, ki varujejo interese izseljencev. Pri nas je dosedaj obstojala edinole Rafaelova družba, izvrševala pa je to poslanstvo s tem, da je pošiljala med izseljence duhovnike. Izseljenci pa nismo lačni le dušnopastirske hrane, temveč tudi druge. To dejstvo je zapazila tudi sama Rafaelova družba, ki je dala lansko leto ob svoji desetletnici vzpodbudo za ustanovitev Izseljeniške zbornice. Sama ideja, da je treba ustanoviti Izseljeniško zbornico kot zaščitnico izseljencev, ki naj skrbi za dobrobit in napredek naših ljudi, je velik korak naprej v pogledu splošnega skrbstva za naše izseljence. Na kongresu Rafaelove družbe je bila ustanovljena Izseljeniška zbornica kot ustanova Rafaelove družbe, kar priča, da je ta že politično opredeljena zbornica okrnjena in da ne bo življenja sposobna, če ne dobi novih sil tudi od organizacij in društev, ki zastopajo vse ostale politične smeri. To okrnjenost najbolj jasno dokazujejo posamezne točke pravilnika Izseljeniške zbornice, na podlagi katerega imajo pravico odločanja in članstvo zbornice tudi ljudje, ki do sedaj niso niti z mazincem miglili v korist izseljencev; ti ljudje imajo iste pravice kot pravi izvoljeni zastopniki izseljeniških organizacij in društev.

Kakšno pa naj bo stališče delavskih in drugih demokratičnih organizacij do te zbornice v domačem kraju ali v zamejstvu?

Izseljeniška zbornica je potrebna izseljencem kot ustanova, ki bo skrbela za izseljenstvo ter ga ščitila in zastopala. Izseljenstvu je potrebna pomoč in zaščita v zamejstvu, pa tudi ko pride domov; treba je šol, učiteljev, knjig iz domačega kraja, potrebno je razno

posredovanje pri uradih, potrebno je splošno zastopanje njihovih pravic. Zato morajo biti v Izseljeniški zbornici zastopane vse izseljeniške organizacije, društva in ustanove v domačem kraju. Le združeni v taki zbornici bomo lahko dobili pomoč od države za to potrebno ustanovo in predvsem za izseljence. Taka pa ni ta Izseljeniška zbornica pri Rafaelovi družbi! Ali pa lahko postane? Seveda! Samo če ne bomo delali vsak na svojo roko in ustanovljali svoje zbornice. Naše stališče je jasno: iti moramo v že ustanovljeno zbornico, neglede na vse ovire, in tam delati na to, da postane takšna, kakršno izseljenstvo in slovenski narod

Ustava kralj. Jugoslavije

§ 4. Državljanstvo je v kraljevini eno, VSI DRŽAVLJANI SO PRED ZAKONOM ENAKI. Vsi uživajo enako zaščito oblastev.

Zakon o tisku

§ 1. Tisk je svoboden. Svoboda tiska sestoji iz tega, da se neovirano izražajo misli v novinah ali drugih tiskanih predmetih . . .

potrebuje. Razdruženi ne bomo dosegli ničesar; če bomo držali križem roke in ostali zunaj, bo zopet nič. Zato je dolžnost vseh, ki odkritosrčno mislijo, ki hočejo pomagati izseljenstvu in ki se zavedajo svojih narodnih dolžnosti, da gremo tudi v to zbornico. To je naše stališče in tako naj bo stališče vseh, ki nimajo za izseljenca samo praznih besedi, temveč tudi dejanja. Vse ovire in težkoče bomo lahko premagali, če bomo združeni aktivno nastopili vsaj za tiste zahteve, ki so nam vsem skupne. Pri tem delu se bo pokazalo, kje so prijatelji in kje so nasprotniki nas izseljencev.

Zato pozivamo vse delavske in demokratične organizacije in društva v Sloveniji in v zamejstvu, da čimprej pristopijo k Izseljeniški zbornici.

Borci, na delo za interese izseljencev. V slogi je moč!

Kongres jug. sindikalnih sekcij
C. G. T. za Pas de Calais.

Po volitvah obratnih zaupnikov

Ze dolga leta sem imamo za vrenje v delavskih vrstah samo eno merilo, ki ima pa čisto delavski in strokovni značaj. To so volitve obratnih zaupnikov, ki se vrše vsako leto v začetku leta.

Letošnje volitve obratnih zaupnikov so bile v marsikakem pogledu še bolj zanimive kakor prejšnja leta. Predvsem so odločile vprašanje o novi delavski strokovni organizaciji, ki nosi zveneče ime Zveza združenih delavcev, čeprav je namenjena ravno razdruževanju enotnega delavstva. Za ZZZ stoji močne finančne in politične sile. To se vidi iz tega, ker lahko vrže toliko denarja za propagando in za tisk. Pri raznih akcijah podpirajo ZZZ stranka, ki ji gredo v vsakem pogledu na roko. Jeseniški primer dokazuje, da se ZZZ prav dobro razume tudi s podjetniki. Kakšen je bil uspeh ZZZ pri volitvah obratnih zaupnikov? Značilne za „uspeh“ ZZZ so bile volitve obratnih zaupnikov v tovarni „Indus“ v Ljubljani, v tobačni tovarni v Ljubljani, pri Laurichu v Konjicah in na Jesenicah. Tovarna „Indus“ (bivša Pollackova tovarna) je podjetje, v čigar upravnem svetu je dr. Stanko Žitko, predsednik Katoliške akcije; vodja tovarne je inž. Ribarič, ki je prav tako vnet katoličan; delavstvo je bilo že pod Pollacki tako prečiščeno, da so bili zaposleni vedno samo pravoverni; pri volitvah so dobili rdeči 87, zeleni (=ZZD) 55 glasov. Kljub zmagi rdečih je ugotovil „Slovenski delavec“ 12. II. 1937: „Kakor je razvidno iz rezultata volitev, rdeči niso ničesar dosegli“. V tobačni tovarni, v kateri delajo povečini samo verne delavke, so zmagali rdeči, čeprav je v volitvo agitacijo posegel sam minister dr. Miha Krek. Pri Laurichu v Slovenskih Konjicah je lansko leto izvedla ZZZ z velikim hruščem in truščem demagoško akcijo proti tujim uslužbencem; pri volitvah je propadla; celo „Slovenski delavec“ je zavzdihnil: „Pa smo bili v nedeljo 30. januarja zopet razočarani . . .“. Najhujši udarec za ZZZ pa so bile volitve pri KID na Jesenicah, ki jih je ZZZ sama izsilila. Od 1.500 novih delavcev, ki so prišli na obrat samo s posredovanjem popolnoma nesumljivih delavskih organizacij, je volilo celih 275 za ZZZ. Bivši kaplan (sedaj župnik in na drugem mestu!) križman je sumljivo obmolnil ob tem svojem „uspehu“.

Drugo važno dejstvo je nazadovanje marksističnih glasov. Po nepopolnih podatkih v „Delavcu“ se je znižalo število marksističnih zaupnikov za 200, do-

čim so se vse druge organizacije okrepile. Posebno lep napredek kaže Jugoslovanska strokovna zveza, ki postaja počasi toda gotovo najmočnejša delavska organizacija. To ni nič čudnega, ker vodi JSZ svoje delo dosledno v korist vsemu delavskemu razredu, ne pa samo v korist svoje majhne delavske skupine. Kot žarek iz reflektorja osvetljuje razliko v stališčih tale dogodek. Delavci iz JSZ so si izbrali za svoj znak kladivo in križ. Marksistični „Delavec“ jih je zaradi tega napadel tako surovo, kakor se ni še nikdar lotil najhujših delavskih nasprotnikov. „Delavska pravica“ je v 9. št. popolnoma upravičeno ugotovila, da hodijo naši socialni demokrati po starih zavozenih potih. Kdo bi ne bil vesel odgovora, v katerem krščanski socialisti izjavljajo: „Kot zavedne delavce nas boli vsak razdor v delavskih vrstah, ki slabi njihovo odporno moč“. Tisočkrat pravilna je sodba „Delavske pravice“: Tako razumevanje delavskega gibanja (t. j. blatenje druge delavske skupine), kakršnega opazujemo pri teh gospodih t. j. tistih, ki pišejo v „Delavcu“ politične „modrosti“ vodi delavstvo v pogubo“. In še bolj zlata resnica je, kar piše „Del. pravica“ na koncu: „Danes so prišli časi, ko bi se moralo delavstvo čim trdneje strniti v enotno borbo . . .“ Delavstvo je očitno odobrilo stremljenja krščanskih socialistov. Zato narašča število njihovih zaupnikov in zato pada število onih, ki tavajo po zavozenih potih.

Politična slepota, ki jo kažejo nekateri delavski voditelji s svojimi surovimi napadi na druge delavske struje, je posebno v sedanjih dneh lahko usodna za ves slovenski narod. Kdo naj ga varuje pred imperialističnimi pohlepnosti, če se bo njegov najboljši, najzavednejši, najodločnejši in najvztrajnejši del klal na žive in mrtve med seboj? Prav v tem pogledu so letošnje volitve obratnih zaupnikov pokazale velike pomanjkljivosti v slovenskem delavskem gibanju. Slovensko delavstvo je korakalo v boj razbito, neenotno; posamezne struje so ljubosumno tekmovalne druga z drugo in s tem slabile udarno moč celotnega delavskega gibanja. Edinopravilna delavska politika je danes ona, ki se ravna po geslu: „Delavstvo se mora strniti v enotno borbo!“ Vsi, ki so resnični prijatelji slovenskega delavstva in slovenskega naroda, morajo zato želeiti, da bi razne delavske struje posnemale zgled krščanskih socialistov in čim prej dosegle enotnost v delavskem gibanju.

Enotnost kitajskega naroda zmaga

Dogodki na Kitajskem so danes najvažnejši. Odloča se o tem, ali bodo temne, napadalne sile evropskega fašizma dobile novo ojačenje z zmago Japoncev na Kitajskem, ali bodo tega zaveznika morda celo izgubile, če bo na Kitajskem tepen. Važnost in zanimanje za borbo na Daljnem vzhodu je celo večje nego za Španijo.

Na bojiščih v srednji in severni Kitajski Japonci odstopajo, upori in prestopi h Kitajcem se množe. Pokrajina Šansi, kjer se bori 8. armada, je očiščena, kitajska vojska je mestoma že prodrla v pokrajino Hopej. V Šantungu so Japonci pretrpeli velike poraze in se umikajo. Kitajci so prodrli ob železniški progi Tiencin—Pukon že do mesta Cinan. Od Hangčou-a pritiskajo Kitajci proti Šanghaju. Borbe se vrše samo 40 milj južno od Šanghaja. Vzembrljiva poročila prihajajo iz Mandžurije; med vojaštvom in ljudstvom vre.

Kitajsko vrhovno poveljstvo pravi v svojih izjavah, da so uspehi na frontah silno navdušili armado in ljudstvo. Vrhovno poveljstvo je mnenja, da so prilike za kitajsko armado boljše in da je poraz Japonca neizbežen, vendar bo treba še mnogo truda in borbe. Zato je treba sedaj delati še na povečanju armade in podpirati in širiti moč enotne narodne fronte, da se osvobodilna vojna konča in sovražnik do tal uniči. V Šantungu je bilo uničenih že nekaj najboljših japonskih divizij, ki so izgubile polovico ljudi. Na Rumeni reki so japonske čete v takem položaju, da ne morejo niti napredovati niti odstopati.

O prilikah v japonski armadi nam povedo dovolj poročila japonskih oficirjev, ki so bila zaplenjena v štabu nekega japonskega polka, poraženega ob reki I-hi v Šantungu. Referati in ukazi pod štev. 418. pravijo, da so porazi posledica nerednih zvez z zaledjem in pristanišči: „Vojna traja že več kot pol leta, toda mi nismo mogli niti zagotoviti transportov najnujnejših potrebščin, zlasti topovske municije in ročnih bomb. Zato se ukazuje skrajno varčevanje s hrano in strelivom. Stanje naše armade ne odgovarja vojnim zahtevam. Moč armade se številčno manjša. Oskrbovanje je na vseh frontah neredno.“ Dnevno izgublja japonska armada po nekaj tisoč mrtvih, ranjenih in ubežnikov. Mnogih posadk ni mogoče oskrbovati s hrano in municijo drugače kot z letali. Moč kitajske armade pa številčno in po borbenosti raste.

Sun-fo, sin velikega Sunjatsena je dal francoskim listom izjavo o položaju: „Naš narod je miroljuben. Mnogo smo popuščali, da se izognemo vojni. „Antikomunizem“ je vojni klic japonskih militaristov, z njim hočejo

zakriti svoj imperijalizem, želje po vladanju in ropanju. Kitajci spoštujemo svobodo drugih narodov, toda tudi sami hočemo biti svobodni. Naš ideal je svoboda in demokracija, za katero se borimo že 25 let. Sedaj se borimo proti državi, ki zaslepljena z imperijalizmom zavaja v mednarodno anarhijo ves svet. Naše žrtve so velike. 400.000 naših vojakov je že mrtvih, o civilnem prebivalstvu ne vemo, koliko je žrtev; samo v Šanghaju je bilo 60.000 civilnih žrtev, v Nankingu 30.000. Toda mi imamo ogromne rezerve. Naši vojaki so največ kmetje. Japonci izgubljajo vojaštvo, pri nas pa se samo v pokrajini Konang-si vežba en in pol milijona vojakov. Napram nemu japonskemu vojaku mi lahko postavimo tri. Japonce stane vojna dnevno preko 20 milijonov jenov, dočim stane nas vojna petkrat

manj. Naša glavna naloga je braniti neodvisnost Kitajske“.

Listi pišejo, da je japonska država pred inflacijo. Poraze na frontah zakrivajo. Izgleda, da je japonsko gospodarstvo pred krahom. Porazi v vojni, upori v kolonijah, inflacija doma, vse to lahko omaje temelje japonskega gospodarstva. Jasno je, da se bo kitajski narod po končani vojni osvobodil vseh protiljudskih elementov in postavlja močno ljudsko vlado, ki bo omogočila napredek, izobrazbo in razmah. V Aziji bo ostal narod, 500 milijonski narod, ki bo s pridobitvami XX. stoletja razvil visoko moč in kulturo, nov sterber civilizacije, svobode, demokracije in miru. Tedaj lahko tudi upamo, da bo tlačeni japonski narod, ki je enako miroljuben, ukrotil svoje tlačitelje. Fašizem bo izgubil oporo na Daljnem vzhodu, tedaj se bodo tudi miroljubne in demokratične evropske države lahko otesle napadalcev.

Mičurinovo sadjarstvo

V Beogradu je izšla knjižica „Vočarstvo Ivana Vladimiroviča Mičurina“, ki jo je napisal znani agrarni strokovnjak M. Zečević. Iz nje posnemamo sledeče podatke:

Mičurin je vsvaril v kmetijskem gospodarstvu Rusije prave čudeže. Od osemdeset let svojega življenja se je polnih 60 let bavil s sadjarstvom in vzgajanjem bilk. Njegovo delo mu je prineslo slavo in priznanje doma in v svetu. Delal je povsem po novih načinih in povzročil pravo revolucijo v botaniki.

Njegov namen je bil, da z mnogimi poskusi ustvari dobre sadove in žitne sorte. S križanjem in drugimi (novimi) metodami je odstranil slabe lastnosti gotove rastline, pojačal pa njene dobre lastnosti.

Važen cilj njegovega dela, posebno po revoluciji, je bil iskati rastline, ki bodo uspevale v mrzlejšem podnebjju, na severu, kjer je še dovolj proste zemlje. Dobil je rastline, ki so sposobne vzdržati velik mrz, spremembe temperature, vremenske nepravilnosti itd. Tako je uspelo vzgojiti pšenico, ki se lahko seje dve stopinji geografske širine višje proti severu. Vzgojil je jabolka, ki dobro uspevajo v mrzlem podnebjju v višini 1500 m. Mičurin je „udomačil“ nekaj divjih rastlin, da so v kmetijski uporabne. Še več, ustvaril je celo nove rastline, n. pr. „Cera-padus Mičurini“, ki jo je dobil s križanjem stepske višnje in japonske slive, ali „Aktimidijo“, ki ima jagod. sad.

Mali sadovnjak v vasi Mihajlovskoje, sedaj Mičurinsk, ki je meril 15 hektarjev, je danes povečan v Centralni sadjarski raziskovalni inštitut Sovjetske zveze z 80 znanstveniki, štabom profesorjev, agronomov in delavcev. Ta zavod ima po vseh krajih 50 oblastnih postaj in 107 poskusnih polj s 16.000 hektari površine. Zavod oddaja letno preko 100 milijonov drevesc in predela 120.000 ton semen in 50.000 sadnih sort.

Zgoraj omenjena knjižica vsebuje tudi seznam sadnih vrst, ki bi prišle v poštev za naše kraje. Vendar je treba upoštevati, da samo Mičurinovo sadje še ne bi dalo obilnega in lepega sadu, ampak da je treba izkoristiti v sadjarstvu tudi Mičurinove metode. Sam Mičurin je napisal: „Ne odgovarja moji metodi, da se moje nove sorte prenesejo po vsej zemlji, ampak da se za vsak rajon napravijo nove sorte, z uporabo mojih metod. Moje metode niso šablonske, treba jih je pravilno uporabiti pri opazovanju in izpremembah, vedno vršiti selekcijo, in stvarjati vmesne sorte, treba je široko razširjati moja pravila. Univerzalnih vrst večletnih rastlin za vse kraje ni in jih ni mogoče napraviti“.

Politika britanskega imperija

Anglija in Italija sta sklenili sporazum. Anglija zato, ker še ni dovolj oborožena in rabi časa, Italija pa zato, ker je močno oborožena, a brez denarja in želi utrditi svoj položaj; morda tudi zato, da se olajša sporazum med Anglijo in Nemčijo — za boj proti bloku Pariz—Praga—Moskva. Vemo, da so ti sporazumi bolj slabe vrednosti, poznamo pa angleško imperijalistično stališče kljub demokraciji v Angliji. Anglija žrtvuje Srednjo Evropo, da jo „uredi“ Nemčija, dopusti nekako enakopravnost z Italijo v Sredozemskem morju, prepusti „usodi“ Španijo, priznava okupacijo Abesinije, dovoljuje uničevanje mirovnih pogodb — ne zaradi obrambe Anglije, ki je dovolj zavarovana, ampak radi obrambe ogromnega angleškega imperija proti vsem.

Tehnika je razvila bojne sile, zlasti letalstvo je spremenilo vrednost raznih orožij. Za obrambo ne zadošča več obrambno orožje, ampak mora imeti napadalno orožje tudi oni, ki se brani. Imperij pa je razprostrt po celem svetu, torej ima tudi povsod sovražnike, ne samo v Evropi. Zato gradi Anglija ogromno vojno mašinerijo, ki bo stala 2 milijardi funtov šterlingov (500 milijard dinarjev). Zato žrtvuje Anglija vse, samo da gre ta ogromna gradnja noč in dan nemoteno dalje. Vojna sila britanskega imperija ima tri glavne centre: Anglija sama, Sredozemsko morje, (Gibraltar, Malta, Ciper, Suez, Aden) in azijski center (Singapur). Nadaljni samostojni centri so: Avstralija, Južna Afrika in Kanada. Prva dva centra oskrbuje Anglija z orožjem, hrano, materialom itd., ostali pa so vsak zase samostojni. Tako more azijski center popolnoma samostojno vzdržati vse

navale Japoncev, neodvisno od centralne matice v Evropi.

Prej ko v dveh letih bo oboroževanje dovršeno. Kaj potem? Tega ne vemo, niti ne moremo soditi! Jasno nam je to, da bo vojna nastala enkrat po izteku tega oboroževalnega roka. In proti komu grade Angleži? Proti vsem, ki bi ogrozili angleški imperij, proti Nemcem, Japoncem, Italijanom, morebiti tudi Rusom, pa tudi proti lastnim narodom, če bi bilo treba!

Vprašanje je le, če je ta pot prava. Lahko se zgodi, da bo lisjak od jeza prelisičen. Angleški imperijalisti pa tudi lahko po tej poti priključijo v življenje sile, ki se jih bodo sami ustrašili. In ne pozabimo: Veliko špansko Armado je leta 1588. uničil vihar!

Po zadnjih vesteh je sam vodja fašistične Italije povabil vojnega ministra angleškega imperija na skorajšnji prijateljski obisk v večni Rim. Če se bo angleški vojni minister odzval temu vabila Mussolinija, potem lahko pričakujemo, da bo za dobo, ki jo Anglija še rabi do popolne oborožitve, zaenkrat še preložen obracun med tistimi, ki pravijo, da z glasnimi pripravami za vojno — ščitijo mir.

Miljarde za oboroževanje na kopnem, na morju in v zraku, katere si Anglija pri znanem bogatstvu svojih kolonij lahko privoščijo, pa bolé najbolj Italijo in Nemčijo, ki vsled pomanjkanja diviznega kritja ne more niti uvažati najpotrebnejših življenjskih potrebščin, tako da živi prebivalstvo že ravnotako kakor med svetovno vojno — ob nedomestkih. Upanje, da bosta čas in pamet zgladila obstoječa nasprotstva in spravila med staro šaro tanke, letala in topove pa je najbrže — zelo varljivo.

PODLISTEK

Fantazija in življenje

Ko so sovjetski ledolomci rešili učenjake, ki so skoro leto dni preživeli na ledeni plošči ter z njo prepluli 2500 km od Severnega tečaja do obale Grönlandije, je časopisje, ki črpa svojo modrost iz nemških uradnih virov, pisalo o tem nekako takole (datumi niso točni, ker to ni tako važno!):

21. maja 1937. Sovjeti hočejo zavzeti Severni tečaj.

Ker je sovjetija pogorela v Evropi in se je morala v Aziji umakniti junaškim, finim, spretnim in viteškim Japoncem, se je vrgla sedaj z vso silo na Severni tečaj, da bi vsaj tja, kjer je nihče ne ovira, dosegla nekakšne navidezne uspehe. Letala, o katerih tehnični pomankljivosti nihče ne dvomi, so pristala na Severnem tečaju.

26. maja 1937. Nov zločin sovjetskih brezbožnikov.

Šele sedaj so prišla v Evropo poročila o pravem pomenu boljševiško-židovskega poleta na severni tečaj. Čim se je stari brezbožni boljševiški razbojnik O. J. Schmidt izkrcal s tolpo svojih zločincev iz GPU, kateri načeljujejo poleg njega še znani rdeči podležji Papanjin, Krenkelj, Fjodorov ke Širšov, so se takoj spravili nad križ, in ga je vrgel na Severni tečaj ob svojim poletu italijanski general Nobile

in ki mu ga je izročil sam naš sv. oče Benedikt XV. Padla je pod brezbožnimi rokami svetinja, ki je svetila vsemu človeštvu razen brezbožni Sovjetiji in Mehiki ter ljudskofrontaški Franciji. Toda čas osvete se bliža in tedaj-gorje!

17. junija 1937. Morala židovskega boljševizma.

Kakor poročajo zanesljivi viri iz Rige, Varšave in Berlina, je judo-boljševiški Schmidt skrivaj zapustil s svojimi letali severni tečaj in prepustil „tovariše“ Papanjina, Fjodora, Krenklja in Širšova njihovi žalostni usodi. Tako je vzgojil prefrigani Georgijec Staljin Grozni svoje slavne može. Kaj bodo počeli štirje osamljeni možje na ledu brez hrane in obleke, ne vemo. Toda eno je gotovo: „Revolucija žre svoje otroke“.

1. januarja 1938. Stalin Grozni uničuje življenje.

Ledena plošča, na kateri so se naselili boljševiški mogotci Papanjin, Krenkelj, Širšov in Fjodorov, je prišla že daleč na jug in je začela razpadati. Papanjin in tovariši kličejo na pomoč, toda Staljin Grozni se ne briga zanje. Prav gotovo jih bo pustil poginiti, ker hoče iztrebiti vse rusko ljudstvo.

2. februarja 1938. Judovsko-boljševiška tehnika se je pokazala v pravi luči.

Vsi ledolomilci, ki so jih brezbožni boljševiki poslali reševat Papanjina in tovariše, so se izkazali kot neuporabni.

Zamrznili so že v drobnem ledu in se ne morejo ganiti dalje. To so uspehi znamenite židovsko-boljševiške petletke, zaradi katerih je moralo od gladu umreti na stotine milijonov Rusov.

16. februarja 1938. Senzacionalni beg štirih učenjakov iz Sovjetije.

Kakor doznavamo, hočejo Papanjin, Fjodorov, Širšov in radiotelegrafist Krenkelj pobegniti z ledeno ploščo iz Sovjetije. Naveličali so se krvave diktature Staljina Groznega. Naša krščanska srca prosijo Boga, da bi se jih usmilil in jim naklonil srečen beg iz „Sovjetskega raja“.

17. februarja 1938. Boljševiška mornarica je zajela štiri uboge učenjake.

Brezbožna judoboljševiška vlada je poslala proti štirim učenjakom, ki so hoteli na ledeni plošči zbežati iz Sovjetije, celo brodovje z mnogimi letali. Ledolomilci Tajmir, Jermak in Murman so obkolili ledeno ploščo. Beg je nemogoč. Papanjin, Fjodorov, Krenkelj in Širšov se branijo s svetlobnimi raketami in dimom, ki naj bi napadalcem z ledolomilcev odvzel vid.

18. februarja 1938. Z golimi rokami nad letala.

Ko so se judovsko-boljševiški ledolomilci približali ledeni plošči z učenjaki, so poslali najprej nad Papanjina in tovariše dva bombnika. Ko je posadka z letal hotela s silo odpeljati štiri učenjake, se je Papanjin vsedel s tovariši na led in ni hotel iti na

letala. Neenaki boj se je torej končal porazno za brezbožno boljševiško tehniko.

19. februarja 1938. Mučenje ujetih štirih ruskih učenjakov.

Tolpa brezbožnega boljševika O. Schmidta je končno ujela ruske znanstvenike. Šele ko so se izkrcali zločinci z vseh ledolomilcev in previdno obkolili Papanjina, Fjodora, Krenklja in Širšova, se jim je posrečilo streliti njih junaški odpor. Ko so jih ujeli, so jim takoj pobrali vsa živila, kuhinjsko posodo, znanstvene naprave in šotore. Potem so jih pograbil in začeli metati v zrak, da bi jih fizično popolnoma uničili. Papanjin se je pri tem zjokal. Znanstvenike čaka v Sovjetiji ista usoda kot njihove žene in otroke. Postrelili jih bodo.

Tako bi moralo pisati časopisje, ki je v službi resnice in prepisuje nemška uradna poročila, po dosledni fantaziji že februarja 1. 1938. Toda naše življenje je bolj fantastično od najbujnejše fantazije. 2. aprila 1938 je objavil nemški uradni list „Völkischer Beobachter“ članek z naslovom „Včeraj še —junaki— danes zločinci“. V tem članku pravi med drugim:

„Dalje očitojo Papanjina, da je hotel s svojo ledeno ploščo, s katero je bil izvedel svoj pustolovski beg na Severni tečaj, pobegniti v tujino. Da so jih sovjetsko-ruski ledolomilci rešili, ne pomeni nič drugega, kakor da so preprečili ta beg“.

Vzorna kmetija

Naša Gorenjska je s svojo gospodarsko sestavo (industrija, elektrifikacija, še precej neodvisni kmetje) primeroma od ostale Slovenije pač najbolj podobna Franciji, posebno še francoskim Alpam. Če je pri nas v mnogih ozirih slabše, se ne smemo čuditi; prav pa je, če jemljemo zgled pri kulturnejših, svobodoljubnih narodih.

Primerjava razvoja agrarnega gospodarstva v Franciji tekom 50 let je pokazala, katera oblika posesti napreduje oz. propada: posestva od 0—5 ha najbolj propadajo, posestva od 5—15 ha še tudi nazadujejo, posestva od 15—25 ha močno naraščajo, 25—50 hektarska so maloštevilna in nazadujejo. Šele posestva preko 100 ha površine so zopet rentabilna in njih število nekoliko narašča. Torej sta se pokazali dve točki, kjer je obdelovanje zemlje najpripravnejše: 1. posestva od 15—25 ha (povprečno 20 ha), ki jih obdeluje kmet sam s svojo družino; 2. veleposestva nad 100 ha, kjer delajo najeti delavci samo s stroji. Nas zanima predvsem le prvi slučaj.

Za kmečko gospodarstvo je delovna sila odločilno vprašanje, poleg možnosti izrabe strojev. Tako so postala posestva med 20 in 100 ha površine nerentabilna najbolj za to, ker je za njih obdelavo potrebna tuja delovna sila, ki je predraga, po drugi strani pa ni kapitala za nabavo potrebnih strojev. Posestva pod 15 ha površine pa propadajo najbolj zato, ker ni mogoče kupiti strojev, in če ti so, so zelo slabo izrabljeni. Ljudje, posebno mladina, gre s teh malih kmetij raje v tovarne. Lansko leto je bila na svetovni razstavi v Parizu v vseh podrobnostih prikazana kmetija z 20 ha zemlje kot ideal francoskega kmeta. V Bulonjskem gozdu (v Parizu) je bila taka kmetija postavljena tudi v resnici, s stroji, živino, polji in ljudmi, da si je desetlisoče kmetov lahko ogledalo delo v naravi, oskrbo strojev itd.

Predno začnemo z opisovanjem, treba povdariti, da ta vzorna kmetija ni nikak predpis, od katerega se ne sme odstopiti. Vsaka pokrajina ima svoje karakteristike, ki se odražajo tudi v obdelovanju zemlje. Razlike obstoje med ravnino in goratimi kraji, med vinorodnimi ali gozdnimi in podobno. Opisani tip kmetije predstavlja za francoske prilike neko srednjo pot. Ostajajo pa v veljavi glavne smernice, ki jim je treba slediti. Od skupnih 20 ha zemlje se po tem načrtu 16 ha orje, 4 ha pa se uporabijo za gozd, mali vinograd, sadovnjak in za travnike. Krmo za živino se večinoma prideluje na njivah (detelja, lucerna itd.).

Stroji, ki so jih uporabili, so naslednji: železni plug z ročicami, za enega konja, za globino brazde 22 cm;

plug „Bragant“ z dvema pluznima glavama, za dva konja in globino brazde 25 cm s pripravo za zasipanje gnoja in zobčasto brano;

polželezni plug, za silo 2500 kg (za deljiljšča);

bencinski traktor za 8 konjskih sil (KS);

okopalnik;
pregibljiva brana;
valjar.

Za setev se rabi še posebej: ročni sejalni stroj in ena sejalnica za 2 m širine;

posebna sejalnica za peso;
naprava za sajenje krompirja;
naprava za posipanje umetnega gnojila z gibljivim dnom in širino 1.75 m;
za žetev je potrebno:

kosilni stroj na gumijastih kolesih;
stroj za žetev z vezalno napravo, širina 1.50 m, z napravo za žetev poleglega žita;

mlatilnica, ki omlati 500 kg na uro, pogon z elek. motorjem 7 KS, z vdelano čistilno napravo.

Nekaj strojev je še za domače potrebe:

naprava za pranje in sekanje pese;
elektro-motor na kolesih, ki se rabi za pogon raznih strojev v hiši in ima tri pogonske stopnje: 1.2 KS, 3.5 KS in 5 KS;

slamoreznica;
mlin za živinsko hrano;
naprava za pripravljanje zobi za konje;
električna peč (za sušenje sadja, za vzgojo piščancev itd.);

električna pumpa (za škropljenje itd);
tehnica za živino.

Kot se vidi, inventar te kmetije precej presega inventar naših gorenjskih kmetov. Zlasti je velika uporaba elektrike, ki je v Franciji še bolj razširjena in tok cenejši.

Stanovanje in gospodarsko poslopje je združeno v eni stavbi, ki je dolga cca 40 m in je obrnjena proti zapadu. Lahko se napravi tudi več poslopij, vendar je radi cene, vremenskih prilik in praktičnosti ta oblika najboljša, če to teren dopušča. Na južnem koncu stavbe je stanovanje, ki je zidano v eno nadstropje. Stanovanjski prostori so oddeljeni s hodnikom od ostalih. S tega hodnika vodijo vrata v vežo, kuhinjo in hišo (jedilnico) ter v hlev in mlekarno. Stanovanje sestoji: v priložju iz družinske sobe (jedilnice), kuhinje in male pisarne. V kuhinji je rezervar s toplo vodo, pipe za toplo in mrzlo vodo, stroj za pranje perila in ostalo. V družinski sobi je oprava popolnoma enostavna, toda okusna; na oknih beli zastori. Ne manjka velika peč, šivalni stroj in radio. V nadstropju so tri spalne sobe in kopalnica, vse zelo enostavno, toda okusno opremljeno.

S prej imenovanega hodnika se pride v umivalnico, kjer se umiva po delu, se opere obutev in orodje, se pere posode za mleko. Nad tem bazenom so police za mleko, posnemalnik in aparat za avtomatično molžo (v Franciji stane 1200 frankov!). Ta oddelek služi za mlekarno.

Dalje se pride v dolgo stajo. V njej so po vrsti: pregrede za 6 krav in 3 teleta, potem za bika, za 3 konje in prostor za 12 ovc. Poseben prizidek

tvorijo zidani svinjaki, pod katerimi je velika jama za gnojnico, ki se steka skupaj od vse živine. V hlevu sta dva hodnika, eden pri glavah, drugi zadaj ob zidu. Okna so velika, tla betonska. Krma za živino in čiščenje se lahko izvrši brez hoje sem in tja. Pregrade so železne, lepo očiščene in hlev večkrat desinficiran (razkužen).

Krma se donaha iz posebnega prostora, shrambe, kjer je žito, slamoreznica in lijak za spuščanje sena. Tu so tudi električni števec in stikala ter pipa za mrzlo vodo. Prav na koncu stavbe je šupa, kjer se spravljajo vozovi, stroji in orodje, popolnoma zaprta, z pomičnimi velikimi vrati. Perutnina se nahaja v posebni zgradbi na drugem koncu in ima precej velik ograjen prostor. Seno in slama je na podstrešju.

Posestvo, ki je tako opremljeno, lahko obdeluje kmet sam s svojimi otroci, razen če rabi včasih ob žetvi enega delavca. Torej ima kmet plačati v gotovini samo davek, gnojila, semena, orodje in osebne izdatke (hrana, obleka).

Veleposestva preko 100 ha uporabljajo veliko več strojev. Delo se vrši več ali manj mehanično, ne samo oranje in žetev, ampak tudi spravljanje gnoja in hleva, spravljanje sena, napajanje živine itd. Vse te uredbe pa zahtevajo ogromno denarja. Poleg tega pa je treba vedeti, da v današnjih prilikah v Franciji veleposestva niso prav nič zaželjena. Vso podporo pa uživa kmet.

V opisu vzorne kmetije ne smemo pozabiti važnega faktorja, brez katerega uspeh ni mogoč, t. j. široko razvitih **zadružnih organizacij**. O tem bi bila potrebna beseda prihodnjic.

Dobro bo, če poskusimo primerjati opisano vzorno kmetijo z našimi in pregledati možnosti, kaj se lahko izboljša. (Se nadaljuje)

Delavstvo in bolniško zavarovanje

V letu 1937. smo doživeli važne socialno-politične reforme. Na novo je bilo uvedeno zavarovanje za onemoglost, starost in smrt, izdana je bila uredba o minimalnih mezdah in zvišanje doklad za borzo dela zaradi povišanja podpor brezposelnim. To so važne pridobitve, ki so mnogo vplivale na našo socialno zakonodajo kakor tudi na pošiljanje OUZD.

Zal Osrednji urad v Zagrebu še ni sestavil centralnih zaključnih računov o poslovanju starostnega zavarovanja in zato ni mogoče podati prave slike poteka tega zavarovanja pri nas, ki bo jasna šele po pripadajočih bonifikacijah s strani Osrednjega urada. Po svoji poročevalski dolžnosti bomo obvestili naše čitatelje tudi o stanju te socialne pridobitve, čim prejmemo uradne podatke. Danes pa si oglejmo delo bolniškega zavarovanja OUZD v Ljubljani v pretečenem letu. Preglejmo predvsem ono, kar zanima našega delavca, nameščenca, ki je po zakonu dolžan biti član OUZD.

V letu 1937. je treba predvsem zabeležiti razveseljivo naraščanje števila zavarovancev, ki je doseglo 94.475 članov (85.917 v l. 1936). Če bo pritek tudi v letošnjem letu vsaj približno enak onemu iz pretečenega, bomo dosegli 100.000 zavarovancev. Kaj pomeni to število v primeri s celokupnim prebivalstvom Slovenije, nam bo pokazal čas! Porast zaznamujejo **zlasti tekstilna, gozdno-žagarska in gradbena industrija**. Znatnejši padec je zabeležiti le pri papirni industriji. Od l. 1922. ni bilo tako visokega prirastka članov OUZD kakor v l. 1937. Nadalje je tudi jako razveseljivo dejstvo dviganje zavarovane mezde. Povprečna dnevna zavarovana mezda je znašala 23.51 dinarjev (22.57 v l. 1936.). Torej je poskočila za nekaj manj kot za 1 dinar. To je sicer jako malo, ako upoštevamo cene življenskih potrebščin, je pa razveseljivo vsaj v toliko, da se mezda dviga in upajmo, da bo tudi v tekočem letu šla navzgor. Uredba o minimalnih mezdah bi morala ugodno vplivati na gibanje delavskih zaslužkov. Da se bo pa to doseglo, bo treba **več uvidevnosti za delavstvo od strani odgovornih faktorjev**.

Kaj pa zdravstvene razmere? Odstotek bolnikov je sicer padel nasproti pretečenemu letu, toda postavka za

hranarino in zlasti visoke postavke za zdravila kažejo, da so zavarovanci potrebovali daljšo zdravniško nego. Te postavke in položaj nam dajo misliti in treba se je vprašati danes, ali **ustrezajo industrijski objekti in naprave zakonskim predpisom in splošnim higijenskim zahtevam?** Naš delavec se je večinoma rekrutiral iz kmečkih družin, ki je zdrava. Kje je tedaj vzrok, da naši ljudje bolehalo? Zlasti je to vprašanje pereče v tekstilni industriji, ki se je komaj razvila. Vemo, da segajo danes po delu vse mogoči ljudje, ki ponarejajo celo rojstne letnice, samo da morejo priti v tovarno. Na ta način imamo zaposlenih v naših tovarnah polno mladoletnih. Pa tudi tovarne zaposlujejo rajši mlajše, še nezučene moči, da jih kot vjence plačujejo dosti nižje. Mlado telo seveda ni tako odporno in prav v teh je zastopni doberšen procent bolnikov. Poglejmo v bodočnost in videli bomo množico izmalichenih delanezmožnih mladih starcev! Še je čas, da preprečimo usodne posledice brezglave borbe za kruh. Že tekom letošnjega leta bo primarij dr. Neubauer izvršil pregled vsega industrijskega delavstva v Kranju. To ogromno hvalevredno delo moramo podpreti vsi, zlasti so to dolžne storiti vse delavske organizacije, da bomo dobili jasno sliko vsaj glede tuberkulozno obolelih. Organizirati pa bo treba tudi preiskave v ostalih industrijskih krajih. Znano je, da se nekateri nočejo podvreči preiskavi, kljub temu, da vedo, da so bolni. S tem seveda škodujejo sebi, pa tudi svoji okolici. V letu 1937. je odpadlo za zdravljenje jetičnih bolnikov 1.261.000—din. Ti stroški bodo po teh pregledih najbrže ogromni, toda boljše je, da pogledamo resnici danes v oči kot čez nekaj let, ko bo vsaka pomoč zaman.

Zanimivo sliko bolniškega zavarovanja nam nudijo dajatve oziroma prejemki zavarovancev. Delojemalci in delodajalci so plačali v l. 1937. skupno 48 milijonov 409.000 dinarjev. Od najvažnejših izdatkov OUZD pa pride na leto in zavarovanca: za hranarino din 144.71; zdravila din 53.25; zdravniški stroški din 56.31; bolnišnice din 74.04; zdravilišča in kopaljšča din 33.40; zdravljenje zob din 9.42, ambulančni stroški 13.40; k temu pride poleg različnih manjših izdatkov še din 80.36

Podmladek Jadranske straže

državne tekstilne šole v Kranju ima svojo letošnjo prireditev v soboto 23. aprila. Vse mladini naklonjeno občinstvo in one, ki se hočejo poveseliti v prijetni družbi, vabimo, da posejijo to prireditev in s tem nudijo marljivemu podmladku pomoč, da tudi letos doseže svoje koristne cilje. Zbrane točke akademije so zelo pestre. Ostanih pa tudi na zabavi, katero po akademiji priredi K. O. J. S. v Kranju, ki je pod imenom „tekstilna“ postala že tradicionalno priljubljena. — Vabila bo podmladek razposlal vsem, ki jih pozna. zato brez zamere pridite, če tudi ga niste prejeli in ga zahtevajte pri blagajni. — Mize se popoldne lahko rezervirajo.

za upravne stroške OUZD, tako da zneso celokupna vsota izdatkov za posameznega zavarovanca l. din 512.83, dohodek od zavarovanca pa din 512.29. Pri pregledu teh števil pade zlasti v oči visoka postavka za upravne stroške, ki se zrcali v skupni vsoti 7.593.000 dinarjev. Iz razmerja med izdatki in dohodki je razvidno, da je bilo bolniško zavarovanje v pretečenem letu pasivno, to pa predvsem vsled abnormno visokih zaostankov s strani delodajalcev, ki dolgujejo že skoraj 27 milijonov dinarjev. To pa ni škodljivo samo bolniškemu zavarovanju, temveč tudi starostnemu zavarovanju, ker se bo starostna renta izplačevala le v toliko, v kolikor bodo prispevki za starostno zavarovanje v resnici plačani. Za redno plačevanje rent za onemoglost in starost so torej predvsem odgovorni podjetniki sami, ki z nerednim plačevanjem predpisanih prispevkov ogrožajo starostno zavarovanje.

Delavci in nameščenci, ne izrabljajte svojih socialnih inštitucij po nepotrebnem, kajti tako izkoriščanje se maščuje lahko prav tedaj, ko je pomoč najbolj potrebna! Vemo, da na potek bolniškega zavarovanja nimate onega vpliva, ki bi ga morali imeti. To se bo dalo doseči le z **organiziranjem, s povzdigo zavednosti in s prepotrebnim sodelovanjem vseh delavskih organizacij**.

VIII. letni občni zbor češkoslovaške-jugoslovanske lige v Kranju

V nedeljo, dne 3. t. m., se je vršil v prostorih hotela „Jelen“ VIII. redni letni občni zbor češkoslovaške-jugoslovanske lige v Kranju. Občni zbor je otvoril in vodil predsednik lige in gimnazijski ravnatelj dr. Simon Dolar, ki je podal kratek pregled o delovanju lige v minulem poslovnem letu. Iz tega pregleda je razvidno, da je liga priredila komemoracijo za pokojnim prezidentom — osvoboditeljem T. G. Masarykom, sodelovala s Češko Besedo in Sokolskim društvom pri skupni komemoraciji in priredila tri predavanja, izmed katerih je bilo zlasti dobro obiskano predavanje g. konzula Minovskega. Nadalje je liga, kakor vsako leto, priredila tečaj češkega jezika, katerih se udeležujejo 104 dijakov, in poslala o velikih počitnicah na Češkoslovaško 5 dijakov za dobo 3 tednov.

Nato sta podala svoja poročila še tajnik g. Andres in blagajnik ravnatelj ing. Hočevnar. Po teh poročilih se je oglasil k besedi odvetnik dr. Jarc, ki je opozoril na nedavni uvodni članek tednika „Sobote“ o potrebi ožjih stikov med domačim prebivalstvom in Čehi, ki prebivajo v Kranju in njegovi okolici. Predlagal je, naj se novemu odboru naroči, naj poišče pota za dosego teh ožjih stikov, za kar so zlasti v sedanji mednarodni politični situaciji podani zelo ugodni pogoji. Ko je tudi predsednik lige dr. Dolar poudaril to potrebo, je bil predlog dr. Jarca sprejet z velikim odobravanjem vseh.

Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor z edino izpremembo, da je bil na željo navzočih namesto g. Banskega izvoljen v odbor odvetnik dr. Jarc. Nato je predsednik dr. Dolar zaključil občni zbor s toplim nagovorom, katerega je končal s pomembnimi besedami: „Mirovne pogodbe nam sicer niso prinesle koridorja med našo državo in Češkoslovaško republiko, toda ta koridor vseeno obstoji — v naših srcih“.

Beseda gorenjskim fantom in dekletom!

Po Gorenjskem se vidijo pogosto fantje v kratkih hlačah ali pumparicah z belimi nogavicami do kolen. Mogoče se bo komu neumno zdelo, da se „zaletavam“ v take stvari. Toda vedeti moramo, da spadajo bele dokolenke k uniformi „Hitlerjugend“-a, hitlerjevske mladine. Več let so bile bele nogavice v Avstriji znak pripadnosti in simpatij za Hitlerja; nosila jih je fašistična mladina. Pri nas je vedno dosti Nemcev in oni opazujejo vse, tudi bele nogavice gorenjskih fantov, ki jim sicer za Hitlerja ni mar, toda mu s tem izkazujejo usluge. Naj povem za primer, da so v Mariboru zavodni slovenski študentje počasi odpravili bele nogavice z ulic. Noben hitlerjevc jih ne upa več nositi. Moda belih nogavic torej ni slučajna moda, ampak politična moda, nam Slovencem zelo škodljiva.

Ne samo nogavice, tudi druga obleka je dostikrat prevzeta od Nemcev. N. pr. klobuki; tirolski in salzburski, včasih tudi pri dekletih, se dostikrat vidijo. Ze morda, da se komu zdi salzburski klobuk prav lep, toda ali mar naš slovenski klobuk, ki se nosi k narodni noši, ni nič več vreden? Ponovim samo, da je tudi klobuk lahko znak nemštva. Na Štajerskem je lovski klobuk s širokim zelenim trakom gotovo znamenje, da je njegov gospodar nekaj boljšega, da se šteje k „Herrenvolku“, gosposkemu ljudstvu, da je Nemec ali pa nemčur. Pojavlja se tudi športna obleka, obrobjena z zelenimi, s hrastovimi listi, tipičnim nemškim običajem. Tako srečate, posebno poleti, turista z belimi nogavicami, klobučkom in tako obleko. Nemci ga bodo pozdravljali s „Heil Hitler“, pa je Slovenec.

Stvari izgledajo malenkostne, prav nič važne. Toda glejmo, da nam nemški vpliv ne seže še dalje. Vsak znak, ki diši po nemškem, tujci zapomnijo. Zemljevid „Velike Nemčije“, ki šteje več kot pol Slovenije za nemško, dobiva s tem potrdilo. Pravil mi je te dni neki Korošec, naš rojak, da na Koroškem govorijo, da so Kranjci vsi za Hitlerja, da je do Ljubljane povsod polno zastav s kju-

kastim križem. prav malo manj kot v Avstriji. Vidite, stvar ni tako nedolžna! Fantje in dekleta, izogibajmo se torej nemških znakov na obleki in nemške mode. Saj je naša domača narodna noša dovolj bogata raznih motivov, ki jih lahko uporabimo. To se ne pravi biti zagrizen, ampak biti oprezen.

Še ena stvar je, ki tudi diši po modi, t. j. petje. Mladina poje šlagerje, največkrat z nemškim besedilom, če pa besed ne znajo, jih pa saj žvižgajo. In kje je naša krasna narodna pesem, o gorah, o ljubezni, o lepoti naše domovine? Pozabljam jo in se dememo vedno po napevih šlagerja, ki jih slišimo v kinu.

Slovensko petje nazaduje. Ne verjamele? Na Jesenicah je bilo pred leti 6 pevskih zborov, sedaj niti eden

O gospodarsko-socijalni sestavi Kranja in okolice

Pogoj za pravilno gospodarsko-socijalno in kulturno politiko nekega kraja je poznavanje njegovih gospodarskih osnov, ki se v populacijskem gibanju prav posebno razločno začrtavajo. Pri najmanjšem delu, ki ga začno bodisi privatnik, bodisi občina ali kaka druga gospodarska ustanova, mora biti vpoštevan predvsem gospodarski činitelj. Naj gre za skromen trgovski obrat ali za velik hotel, za most ali pa za regulacijski načrt, vedno bo delo zgrešeno, če ne bo slonelo na tem činitelju. Lepe sanje o bodočem letoviškem centru Kranju morejo temeljiti pri današnjem stanju stvari in sedanjih gibalnih gospodarskih silah samo na tisti znani o „ponosni metropoli Gorenjske, ležeči na črni skali in obdani od belih gora“, in pomenijo danes z ozirom na dejstva samo še klaverno šalo.

Podatki o ljudskem gibanju za desetletje 1921—1931, ki so nam sedaj že na razpolago, ter o poklicni sestavi po občinah za leto 1931, nam osvetljujejo marsikaj v razvoju našega kraja. Podatke smo vporabili za staro občino

redno ne deluje. Tako se ponavlja skoraj povsod. Če nam ni vseeno, ali imamo svoj jezik, svojo svobodo, svojo kulturo, potem se oprimo zopet petja. Nemški tujci, ki k nam prihajajo, imajo vedno s seboj pesmi in dostikrat pojô. Ne pozabimo: če bodo tujci peli po svoje, mi pa bomo tiho, bodo zopet rekli: na Kranjskem pojô samo nemške pesmi.

Ko gremo na izlete, na gore, h kopanju, zapojmo! Učimo se naših starih lepih pesmi, poživimo pevske zборе, društva, odseke! Ne bojmo se vprico tujcev veselo zasmejati in zapeti!

V ogorčeni bitki se bore vojaki za vsak korak, za vsako hišo, vsak hribček, za vsak košček zemlje. Prav tako se moramo mi boriti vsak dan proti tujemu vplivu za vsako malenkost, tudi za nogavice, tudi za pesem: samo tako bomo preprečili tujcu, da ne pograbi naše zemlje.

Kranj in za vse okoliške občine. To je važno, ker segajo vplivi gospodarske funkcije mesta daleč v okolico, kar ima za posledico zopet neke posebne vplive, ki jih vrši okolica nazaj na mesto.

Prebivalstvo starega Kranja je narastlo od 2.905 preb. v letu 1921. na 4.191 leta 1931. V desetih letih torej za 30,6%. Od okoliških občin izkazujejo tiste, ki imajo svoje vasi najbližje mestu prav tako velik porast prebivalstva. Stražišče 24,9%, Predoslje (Primskovo!) 26,4%, Hrastje 24,4%. Obratno pa so mejne občine z od Kranja bolj oddaljenimi vasi narasle mnogo manj. Sv. Jošt 2,7%, Senčur 10,7%, Mavčiče 8,6%, Naklo 14,3%. Nedvomno je na podlagi tega, da prirastek v zgornjih občinah ne gre na račun zvišanja števila rojstev in zmanjšanja števila smrti (prirodni prirastek), ampak je posledica postopnega doseljevanja. Mestno naselje Kranja obdaja torej obroč, katerega gostota vedno bolj narašča.

Kdo je torej tisti, ki naseljuje oko-

lico Kranja in Kranj sam? Statistika o poklicni sestavi prebivalstva za leto 1931. izkazuje prav za občine z velikim dejanskim prirastkom tudi velik delež industrijsko-obrtnih zaposlenecv. Kranj zaposluje v obrti in industriji 38,4% prebivalstva, Stražišče 65,9%, Predoslje 43,3%, Hrastje 33,7%. Če pomislimo, da je naravna gospodarska osnova navedenim okoliškim občinam kmetijstvo in da je nekoč kmetski življenj nedvomno prevladoval v teh krajih, moramo sklepati, da gre porast na račun obrtnika in zlasti industrijskega delavca. Te množice delovnega ljudstva je v okoliške kraje in delno tudi v Kranj sam pritegnila gospodarska vloga mesta, predvsem industrijski obrati. Posebno važno pri tem pa je to, da so ti doseljenci prišli semkaj od bogve kje, da so si tukaj zgradili svoje domove, da so se torej za stalno naselili in s tem industrijskemu mestu ustvarili podlago za proletarsko okolico.

Da je temu res tako, nam potrjujejo razmerja med obrtno-industrijskim in ostalim prebivalstvom tistih mejnih občin, ki ne izkazujejo velikega povečanja števila prebivalcev in smemo zanje reči, da gre to povečanje le bolj na račun prirodnega prirastka. Naklo ima 34,7% industrijsko-obrtnega prebivalstva, Senčur 24,2%, Sv. Jošt 18,6%. Vidimo torej, da tudi ti kraji niso izrazito kmetski in da že tudi sem seže vpliv mesta, vendar pa je razmerje tukaj pravilnejše. Poglavitna razlika s prvimi pojavom pa je v tem, da so delavci ter obrtniki v teh krajih zrasti doma, in da tukaj ne moremo govoriti o bogve kakšnem doseljevanju (majhnem odstotku prirastka). Kar je tukaj obrtno-industrijskih zaposlenecv so pomešani s svojo kmetsko okolico in so v mnogih primerih še sami kmetje ali napol-kmetje.

Kdor hoče torej danes (ves ta proces se je medtem še pospešil) voditi račune o razvoju mesta in njegove bližje okolice, ki dejansko pripada že mestu in bo enkrat morala tudi formalno, za tega je gibanje prebivalstva in še posebno poklicno stanje ter iz tega izvirajoča socijalna struktura naselja osnovno važna. Vsak drug vidik pri delu, ki naj bo gospodarskega ali pa kulturnega značaja, bi bil zgrešen.

KULTURNI PREGLED

Čehoslovaški kulturni filmi (Sokolsko društvo, Kranj). G. Završnik je v predgovoru prikazal delovanje čehoslovaškega Sokola pod Avstrijo in tesno sodelovanje z našim Sokolom za osvobodjenje slovanskih narodov. Izrazil je bratsko sodelovanje tudi danes, ko so Čehoslovaki kakor mi ogroženi od skupnega sovražnika. Našima črni-ma dnevo, rapalskemu in koroškemu, se pridružuje nov dan — 10. april 1938. Naj današnje glasovanje izpade kakor hoče, nas to ne veže! Prisotnega konzula CSR g. ing. Minovskija je zbrano občinstvo navdušeno pozdravilo in s tem potrdilo staro zavezništvo. Zvestoba za zvestobo! drži prav tako danes kakor v času osvobodilnih bojev. Nato so bili predvajani dovršeni pokrajinski filmi, film o vsesokolskem zletu v Pragi, o narodnih nošah in končno o čehoslovaški armadi.

„Anšlus“ in koroški Slovenci. „Kaj bode z vami, vi mejniki štirje, Celovec, Maribor, Gorica, Trst?“ (O. Župančič.) Slovenski študentje so izdali to brošuro, da bi opozorili v teh žalostnih dneh nas vse na težak položaj koroških Slovencev. Opozoriti pa hočejo tudi na dejstvo, da smo ogroženi tudi mi sami. Brošura navaja dokaze iz zgodovine, da je bila in je Koroška slovenska, da se bije že 1200 let boj za Koroško. Razne teorije, ki naj nasitijo pohlep Nemcev po naši zemlji, so slednji znanstveno utrdili. Vso to „znanost“ brošura razkrinka. Ob koncu proučujejo pisci novi položaj Koroške po „anšlusu“, ki ga mi ne moremo priznati, kajti vse obljube, ki so jih dali vodilni Nemci našim Korošcem, so le pesek v oči. Mi ne smemo nasesti tem vabam. „Naša zemlja je naša in je ne odstopimo nikomur!“ s tem vzklikom končajo izdajatelj brošure, katero vsem Slovencem najtopleje priporočamo, z željo, da si vsebino iste obdržijo dobro v spominu.

K prvi vprizoritvi Cankarjevega „Hlapca Jerneja“ v Beogradu. Gledališka dvorana „Ruskega doma“ je bila skoraj polna. Mladina je grmela od navdušenja nad nekaterimi pasusi, le žal, da ni razumela ne dogajanja v drami, ne zaključka, kateremu se je celo prešerno smejala. Potrebna bi bila razlaga pred igro. Še bolje pa pripristo prezer razmer, v katerih smo živeli Slovenci prej in sedaj. Pa Slovenci lepo spimo spanje pravičnega in na kraj pameti nam ne pade, da bi „zaguljene Srbijance“ spoznavali z našim življenjem in prilikami ter običaji; še več: na predstavi nas je bilo mogoče — pet! In to pri predstavi našega Cankarja, za katerega so se tako pretepele različne politične skupine, ko je bil nazadnje le Slovenec, človek ki je opisal, kar je videl okrog sebe, tako kot je bilo.

Tu ljudem ni zameriti, če so se smejali nad ubogim starcem, ki hodi skozi sanje, mimo utopij in razočaranj, ki čisto nagonsko čuti, da se mu godi krivica in da je nekje pravičnost, le enega ne razume, kar pa še dober del Slovencev ne ve, da je treba za njeno dosego organizirane in neomajne borbe v strnjениh vrstah vseh poštenih in naprednih ljudi. Tukajšnja mladina raste pod drugačnimi okolnostmi, drugače je vzgojena in je hotela najbrže videti borbenega moža, ki v boju zmaga nad krivico in ne — da uniči v ognju to, kar je ustvaril s svojim delom. Pa je le ves Jernej tako resničen, le da še ni umrl, da se njegova pojava vsak dan menja, postaja močnejša in borbenja... In če je pri Srbih naletel na nepopolno razumevanje, smo krivi sami, ker ne zasledujemo dogodkov, ker ne gremo tja, kjer smo nujno potrebni.

Sedaj je pomlad in dnevi so zmerom lepši. Slovenci v beograjskih društvi dvignite se izza miz od kart, cvička in dišečih jedi! S pesmijo, našo slovensko, z našo besedo in temperamentom, izvlecite delavce iz gostiln

na Čukarici in Zemunskih predmestjih, ter v prirodo! Naj nas poznajo, naj nas vidijo, koliko nas je, pa bodo gotovo razumeli, zakaj obstoja tudi Slovensko vprašanje!

Zažmizami naj ostanejo tisti, ki so jim trebuhi postali že ovira in naj se v božjem imenu še dalje redijo...

Aldo de Benedetti: Rdeče rože (člani Nar. gledališča v Ljubljani). „Rdeče rože“ je lahka italijanska družinska komedija brez posebne vrednosti in se še zdaleka ne more primerjati s češkimi komedijami, da ne govorimo o ruskih. Avtoritativni režim je tudi gledališčem udaril pečat, ki ga kaže nivo takih komedij. Uspeh, ki so ga igralci dosegli s to komedijo, je pač zasluga režiserja in njih samih seveda. Naši diletantski igralci pa so lahko videli kako se igra naravno brez pretiravanja, brez karikiranja. Vsi, dame Slavčeva in Danilova ter gg. Jan in Sancin so odlično podali svoje vloge. Upajmo, da jih bomo še videli v Kranju, toda v kakem boljšem delu. Obisk je bil lep in sodeč po aplavzih je bila publika zadovoljna.

Šolski koncert (dijaki drž. realne gimn. v Kranju). Spored je bil precej pester, saj je nastopil šolski orkester, mešani zbor in solo-pevka. Prav je, da pokaže naša srednješolska mladina, kako je napredovala v glasbi, toda paziti bi bilo treba, da se za nastop določi čas, ki naj omogoči posej čim večim. O posameznih izvajajočih je težko podati oceno, saj so nastopajoči še vsi mladi, ki šele črpajo, poleg tega pa se tudi z leta v leto menjajo. Vsekakor so zadovoljili. Učitelji morejo biti zadovoljni s svojimi učenci. Mi jim želimo mnogo uspeha in upamo, da bodo po končani gimnaziji uspešno delovali v pevskih in godbenih društvi naše slovenske domovine.

V „Študijski knjižnici“, ki posluje v knjižnici Nar. čitalnice v Narodnem domu vsak ponedeljek in petek od pol 20. ure dalje, v sredah pa od pol

14. do pol 19. ure, je med drugim na razpolago:

„Nauka i život“ (ilustrovani popularno-naučni časopis, Beograd—Zagreb). Izšla je nova revija, ki obravnava na poljuden način prirodnoznanstvo in tehniko. Prva številka ima sledečo vsebino: Zakaj osvajamo Severni tečaj? Vodja ruske ekspedicije prof. Oto J. Šmit opisuje delovanje ekspedicije na Sev. tečaju. General Draškić piše o novih sredstvih moderne vojne. Nadalje se vrste odlični članki n. pr. „Bakteriofag-parazit bakterij“, „Potresi v Jugoslaviji“, „Veličastni most San Francisco — Oakland“, „Krapinski človek“, „Tajinstveni sij nad Evropo“. Lepi so tudi opisi: Reka Amaconkmati rek; Dresiranje čebel. Slede zanimive rubrike kot Astronomija, Obvestila iz znanosti in tehnike. Zanimivosti za vsakogar. Revija je pisana v latinici in cirilici in jo toplo priporočamo.

„Proteus“ (ilustriran časopis za poljudno prirodnoznanstvo). S prvo letošnjo številko stopa ta prirodnoznanstvena revija pod znanim urednikom dr. Pavlom Grošljem v peto leto. Tudi vsebina prve letošnje številke kaže, da hoče revija nevezdržno navzgor k začrtanemu cilju. Vrstijo se bogati članki izpod peres naših priznanih strokovnjakov na polju prirodnoznanstva. Tako piše dr. Grošelj: Polarni sij; dr. Rakovec: Mamut in njegovi predniki; dr. Košir: O najnovjšem povzročitelju raka. Polno zanimivosti pa najdemo tudi v rubrikah: Književne novosti in Drobne vesti. Zelo zanimiva so tudi vprašanja in odgovori. Revijo toplo priporočamo, letoletna naročnina za revijo znaša 50 dinarjev in se naroča pri Prirodoslovnem društvu v Ljubljani.

„Kosmos“ (Handweiser für Naturfreunde, Stuttgart) prinaša v letošnji 4. številki sledeče članke: Zasluge Nemčije za sanacijo tropskega kolonijalnega ozemlja; Možje, ki hodijo zakriti; Polarni sij; Pričarane iskre. Nato slede rubrike pod naslovi „Iz vseh področij“, „Priatelj narave pri delu“ itd.

Novo posojilo in Slovenija

Finančni minister je dobil pooblastilo, da sme najeti notranje posojilo štirih milijard dinarjev, ki se bo obrestovalo po 6%. Posojilo se bo porabilo do polovice za nove železnice in ceste, potem za kmetijstvo in za obrambo.

Kakšen pomen bo imelo to posojilo za Slovence in Slovenijo?

Predvsem bo pomenilo, da pojde spet zanj veliko denarja iz Slovenije. Kajti posojilo bo dejansko prisilno: gospodarski rezervni skladi zasebnih denarnih zavodov in javnih ustanov, kakor zlasti socialnih zavarovalnih zavodov bodo pritegnjeni v prvi vrsti. Pokazali smo že večkrat na to, kako so dozdaj privilegirani denarni zavodi kakor Poštna hranilnica in Hipotekarna banka, dejansko samo sesali denar iz Slovenije in ga odvajali na jug. Pokazali smo tudi, kako je to odvajanje povzročilo pri nas zadnjo hudo gospodarsko stisko in zastoj našega gospodarstva. Povdarjali smo vzročno zvezo med tem zastojem in brezposelnostjo v Sloveniji, kjer bi je bilo najmanj, če bi mi smeli gospodariti s svojim denarjem sami, kjer je je pa največ, ker tega ne smemo. In pokazali smo zlasti na nasledek te brezposelnosti, ko se mora naš človek zaradi nje seliti na jug, dostikrat v prav obupne razmere, nad čemer imajo seveda Jugoslovenci svoje nacionalno veselje, saj upajo, da bo tako čimprej padlo prebivalstvo Slovenije od dvanajstine na prerokovano dvajsetino, pa tako naprej.

Očitno je torej, da se bo s tem posojilom slovenski denarni trg še bolj oslabil.

Po doslej običajnem ključu dobi Slovenija kake 3% denarja, dovolj nena za javna dela. V tem primeru torej bi dobila vsega skupaj od štirih milijard kakih 120 milijonov.

Vrniti bo pa morala samo na glavnici po davčnem ključu 16%, torej najmanj 640 milijonov.

K temu znesku pa pridejo še 6% obresti. Pri tridesletnem odplačevanju bodo znašale torej samo tiste obresti, ki jih bo morala plačati po zgorajšnjem ključu Slovenija, blizu 100 milijonov. Samo na obrestih bo morala

Pozor!

Otvoritev nove

Trgovine s čevlji

Najmodernejše in najtrpežnejše čevlje

Vsa popravila

Po meri in naročilu

OGLEJTE SI IZLOŽBO!

Kdor varčuje, ta kupuje

pri

Joško Potočnik-u, Kranj

v hiši g. Kocbeka

torej Slovenija plačali skoraj toliko, kolikor bo vsega dobila.

Očitno torej Slovenci ne moremo biti za tak način najemanja posojil. In če se že državno posojilo skupaj najame, razdeliti ga je treba tako, da bodo dobile posamezne pokrajine tisti delež posojila, ki pride nanje glede na davčni ključ.

Nikakor pa ne gre, da bi bilo to posojilo samo nov način, pospeševati ene pokrajine na škodo drugih. Ali bolj določno povedano, da bi Slovenija spet samo plačevala in se tako pogrezala v čedalje večjo ubožstvo.

Sicer nam pa tudi ta načrt s strahovito nazornostjo pojasnjuje nauk, ki ga razlagamo že leta in leta: v kakšno brezno so nas pahnil tisti Jugoslovenci, ki so glasovali za vidovdansko ustavo, kako tega centralističnega preklestva ni in ne bo konec, dokler bo še kak unitarist imel besedo.

Kajti zapomnimo si: to se godi in tako, ko „zmaguje“, že dvajseto leto jugoslovenska nacionalna misel in ko se že dvajseto leto zmeraj znova razlaga, da bo prav to leto in ta hipokrec neenakopravnosti in zapostavljanja in krivic.

„Slovenija“

Domače vesti

Srečne in zadovoljne velikonočne praznike želi vsem naročnikom, čitateljem, inserentom in sotrudnikom

Uprava „Sobote“

Predsednik Društva koroških Slovencev g. državni pravnik Fellacher je bil predstavljen od okrožnega sodišča v Ljubljani k okr. sodišču v Celje.

Društvo zasebnih in avtonom. nameščencev v Kranju vabi na sestanek vse člane, ki se zanimajo za gradnjo malih stanovanjskih hišic. Sestanek se vrši dne 20. aprila ob 8. uri zvečer v Narodnem domu (Kocbekova soba) in se ga udeleži tudi podpredsednik PZ tovariš I. Tavčar iz Ljubljane.

Organizira se pod okriljem društva slovenskih obrtnikov izlet v Milano, v Italijo na obrtno razstavo v dneih 23., 24., 25. aprila. Vožnja stane 380 din. Vizum je prost. Pelje autobus Goričan. Prijaviti se treba do torika popoldne 19. aprila ter obenem položiti voznino. Priglasiti se mora 20 oseb. Vsa pojasnila daje tajnica združenja med uradnimi urami pri „Jelenu“ v pisarni, kjer se sprejemajo tudi prijave. Društvo slov. obrtnikov.

Razglas. Ker je I. usna licitacija za dobavo gramoza za državni cesti št. 2 in 51 le delno uspela, razpisuje tehnični oddelek sreskega načelstva v Kranju **II. usno licitacijo na dan 27. aprila 1938 s pričetkom ob 9. uri v pisarni tehničnega oddelka.** Drazbeni pogoji so razvidni v razglasu o I. licitaciji gramoza v službenem listu od 2. III. 38. št. 18. — Tehnični oddelek sreskega načelstva v Kranju.

Uredba o delavskih legitimacijah. V Služb. novinah z dne 28. marca 1938. je izšla uredba z zakonsko močjo o legitimacijah delavcev in nameščencev, katere bo morala imeti vsaka oseba, ki je dovršila 14. leto starosti. S podrobnejšimi določili te naredbe bomo naše bralce pravočasno seznanili.

OUZD poziva vse delodajalce, da redno in tekoče plačujejo vse predpisane prispevke, kajti nepopravljivo škodo povzročajo svojim delavcem, ako prispevki niso plačani. Odgovornost delodajalca je v takem primeru zelo težka, ker je delavec brez lastne krivde ob svoje pravice do starostne in invalidne podpore. V vsakem slučaju nerednega plačevanja predpisanih prispevkov za starostno in invalidno prekrbo delavcev bo urad prisiljen uvažati proti nerednim delodajalcem najučinkovitejšo izterjavo.

Javno kopalništvo v Zdravstvenem domu bo odprto pred velikonočnimi prazniki v petek od 14. do 19. ure in v soboto od 8. do 14. ure.

Ugledna mariborska tujsko-prometna revija „Jugoslovanski biseri“ navaja v svoji pomladanski številki pod rubriko „Tujskoprometni kraji“ tudi naš ponosni Kranj in našteva poleg kranjskih hotelov tudi imena vseh naših honoracij občine, občinskega turističnega odseka in tujskoprometnega društva, ob koncu pa pristavlja: **Kopališče v Kokri!** Po našem mnenju bi bila pripomba „Kopališče v zraku“ najbolj umestna, ker so dični gospodarski činitelji naše gorenjske metropole plavanja po zraku tudi najbolj vajeni in bi ta nova edinstveno kranjska športna panoga privabila še največ tujcev v naš prelepi kraj.

Društvo zaseb. in avtonom. nameščencev razstavlja v izložbi Mestne hranilnice lične in praktične načrte za gradnjo zidane in lesene stanovanjske hiše. Vsa podrobnejša pojasnila dobe člani društva brezplačno pri gradbenem podjetju V. Bidovec v Kranju.

Naši fantje so odhajali pretečeni teden prav dostojno in mirno. Po naših informacijah sploh ni bilo incidentov, kar je v primeri z obnašanjem v prejšnjih letih pač zelo hvalevredno. Naš poziv je gotovo tudi nekaj zalegel, v glavnem pa so se fantje sami začeli zavedati resnosti položaja in bližine novega sosedu na Karavankah ter mu zato pokazali, da smo Evropejci, čeprav nismo Nemci!

Kaj se nam obeta za praznike?

Kar se vremena tiče je zadeva popolnoma jasna: Če bodo okoliške izletne točke in gostilne dobro obiskane, potem bo lepo vreme, če bomo pa ostali doma in sedeli po domačih gostilnah in kavarnah, pa slabo; kakovost potic bomo presodili bo številu rozin, pri pirih pa vsekakor odloča barva; topogledno svetujemo predvsem našim somišljenikom, da rdečih preveč ne razkazujejo, če si nočejo nakopati za praznike kakih nevsječnosti; dovoljen pa je cviček — čeprav je tudi rdeč — seveda le v pravšni meri! Glede barve same pa splošno priporočamo zeleno, ki je dandanes najbolj plodonosna, najmodernejša in najbolj priljubljena, pripomnimo pa še, da s tem ne mislimo delati morebiti kake reklame za ta zelenga... Končno so nam obljubili za praznike tudi novo podržavljeno policijo, zato svetujemo predvsem kranjskim gostilničarjem, da rezervirajo vsem bodočim varuhom miru in reda — bo jih menda 14 — kot velikonočno darilce in za prisrčno dobrodošljico vsaj po en pirh, ker se včasih tudi pri najboljši volji ne more spraviti točno ob policijski uri kakih uglednejših občinskih očetov iz gostiln.

Kdor si hoče privoščiti za velikonočne praznike nekaj boljšega, ta naj jo mahne na Adamičevo vino v znano gostilno pri Bekslu v Kranju ali pa k Laknerju na Kokrico, kjer se dobi ob vsakem času tudi dobro in poceni jedajo.

Švabčarenje po naših cestah in javnih lokalah mora brezpogojno prenehati. Če govori domačin nemško s tujcem, ki je prišel k nam na oddih ali po trgovskih poslih, je zadeva seveda v redu, toda vsako drugačno nemškutarjenje posebno med nami Slovenci samimi pa se mora na vsak način in definitivno odpraviti. Gotove takozvane boljše gospodične — ki pa običajno nemščine ne obvladajo — prednjačijo stalno v tem pogledu in poskušajo najbrže tako dokazovati svojo visoko izobrazbo, ki pa je ravno vsled tega zelo zelo pomanjkljiva. Če te grde razvade ne bo enkrat za vselej konec, bomo začeli brez pardona objavljati imena vsakogar, ki pozablja na to, da je član slovenskega naroda in ki s takim početjem daje našim dobrim novim sosedom pobudo in dokaze za njihove temne, pa danes že vsakomur jasne aspiracije na našo sveto zemljo!

Couch zofe, stomane, divane, in vse tapetnške izdelke izvrtuje tečaj in solidno po zmernih cenah

V. TONEJC
tapetnik ♦ KRANJ

Z urejevanjem cest, zaenkrat predvsem Jezerske, se je pričelo s prav hvalevrednim elanom. Cel teden jo že prav pridno posipajo in vzporedno s škropilnim avtomobilom deluje veliki cestni valjar. Tudi hodniki so že skoraj gotovi tako, da Jezerska cesta in bližnja okolica tega predela prav vidno postaja najbolj negovani in najlepši del mesta, za kar moramo biti vsekakor hvaležni naši občinski upravi pa tudi cestnemu odboru.

V ponedeljek so zasačili kar tri prijatelje tuje imovine, prav predrzne žeparje. Te vrste obrt je pri nas bolj malo znana, večina takih rokomavharjev prihaja z juga, zato jim naše ljudstvo, predvsem podeželsko, kaj lahko naseda. Pri vestni pažnji ljudi in stražnikov pa bo, tako vsaj upamo, v dolednem času pri nas ta poklic tako zginit kakor je prišel.

Dela pri novi šoli kar dobro napredujejo. Marljivi obrtniki so delali v poslopju skoraj celo zimo, ta teden pa so že začeli tudi z vstavljanjem zunanjih okenjskih okvirjev. Spretna fronta zgleda zaenkrat še kar dobro, od zadaj pa dela šola dokaj zapuščen in neestetski vtis, kar spravlja v slabo voljo predvsem bližnje sosedo; no pa tudi ti se bodo že privadili novi sosesčini, težje pa bo potolažiti naše mizarje, ker so bila vsa mizarstva dela

podeljena tujim obrtnikom in bodo zato morali naši domači mizarji sedaj gledati, kako gospodarji po novi šoli konkurenca iz Ljubljane in okolice. Pri pobiranju občinskih doklad pa naših prijateljev-obrtnikov gotovo ne bomo spregledali... ali pa recimo pri volitvah.

Da nas ne bodo zopet nalinerali... Posledice dejstva, da je bil naš trimilijonski proračun odpravljen soglasno kar v dobrih dveh urah, kljub temu, da ga je dobila večina občinskih odbornikov šele 24 ur pred proračunsko sejo, lezejo vedno bolj na dan. Tako smo na primer določili za podržavljeno policijsko stražo vsega 110.000 dinarjev, zadnje dni pa se je pokazalo, da smo se zmotili za najmanj 190.000 dinarjev, če županovih potnih stroškov v Belgrad sploh ne računamo. Tistih 125.000 dinarjev, namenjenih po besedah samega g. župana „večji varnosti novega mostu čez Kokro“ spada najbrže tudi v kako podobno poglavje in če prištejemo še težke tisočake, za katere so nas po besedah g. tovarnarja Focka „nalinerali pri šoli“, potem dobimo lahko že kar danes — torej predno je stopil novi proračun v veljavo — zelo jasno sliko o umnem občinskem gospodarstvu sedanje „večine“. Trošarinsko vprašanje po naših informacijah ravnotako še ni rešeno, tako da predvideni proračunski dohodki še vedno vise v zraku, izdatki pa seveda ostanejo izdatki... Najtežje je gospodarjenje z „verbošno“ ali pa z glavnim dobikom: večkrat smo že brali, da je srečni dobitnik, potem ko mu je bilo sporočeno, da je zadel glavni „los“ znorel od veselja, zgodilo se je pa tudi že, da je zgubil pamet šele potem — ko je dobitnik zapravil...

Stražišče

Baliranje predstavlja v Stražišču že zelo razvito športno panogo, saj balina že vse — staro in mlado. Posebno pripraven teren in prav primerni balini pa so vsakomur na razpolago v tudi Kranjcem dobro znanih gostilnah pri Francnu Benedku in pri Križnarju, kjer Vam radi postrežejo z dobro in poceni jedajo ter pijačo. Kakor slišimo, nameravajo podjetni stražiški balinarji pozvali že meseca maja kranjske zastopnike tega športa na tekmo v balinanju, zato smo že danes radovedni na izid te najavljenе borbe za prvenstvo bodočega kranjskega policijskega komisarjata.

Naklo

Naš dopis o prodaji stare podbreške šole je zbudil nekoga, ki gotovo ni naš občan ker bi ne mogel zagovarjati te prodaje, če bi plačeval naše občinske doklade. Zato lahko modruje o sreči občine, da se je znebila te nepremičnine, ki ji je bila samo v breme. Prav radi verjamemo, da je vsaka občinska ubožnica kakor tudi ubožci sami breme za občino, toda zakon o občinah naravnost zapoveduje, da mora občina nujno skrbeti za svoje ubožne občane, seveda tudi — po prodaji šole! Res je tudi, da smo Podbrežani še vsi katoličani, prav tako pa je res, da imajo najglasnejši to katoličanstvo žal predvsem na jeziku, bolj ta tihi pa — v srcu! Tudi cel naš razdor je čisto odveč, zakaj rabimo tri društva, ki goje prosveto — ali je morda katero pogansko? — zakaj ne bi mogli delati skupno! To resno zadevo naj premislijo tisti, ki skušajo spravili katoličanstvo v zakup, kakor svoječasno jenesarji državotvornost, ker je skrajni čas, da bi se zavedli vsi, kdo že mesec dni ždi na Karavankah! — Glede stare šole smo mnenja, naj služi namenu kot dosedaj, ker ubožcev žal še ne bo tako hitro zmanjkalo, ako pa se za iste poskrbi kje drugod, potem naj se stara šola proda na javni dražbi, izkupiček pa

naj se porabi predvsem v take namene, ki bodo v korist našim siromašnim občanom. Kdor pa še zagovarja sedanjo prodajo, ta naj si natančneje ogleda tozadevna odpisna dovoljenja in sklepe občinskega odbora iz leta 1927.

Cerklje

Na občinski seji 3. t. m. se je iz revizorjevega poročila videlo, da manjka v obč. blagajni 9000 dinarjev. Občinski odbor je z dvanajstimi proti štirim glasovi sklenil vložiti tožbo proti Repniku in zahtevali povračilo primanjkljaja.

Novi odbor Obrtniškega društva ni všeč nekaterim gospodom, ker je bajne premalo jerezarski ali pa kaj podobnega. Stari odbor noče novemu izročiti blagajne; ko bo pa to objavljeno, bo morebiti tudi blagajna že izročena.

Slana je pri nas precej oparila poganjajoče sadno drevje, tako da bo pridelek sadja letos najbrže precej slab.

Bled

Društvo obrtnikov na Bledu vabi na zborovanje, ki se vrši dne 24. aprila točno ob 2. uri popoldne v prostorih Park Hotela na Bledu. Na zborovanju se bodo obravnavala vsa pereča življensko važna obrtniška vprašanja, o katerih bosta poročala gg. svetnika zbornice za TOI Šimenc in Kavka iz Ljubljane. Ker so interesi obrtnišva v sedanjem težkem času do skrajne meje ogroženi, se poziva vsak posamezni obrtnik, da se tega zborovanja sigurno udeleži ter stavi svoje predloge in vprašanja. V Vašem lastnem interesu je, da se zborovanja zanesljivo udeležite. Odbor.

Žirovnica

Sokolsko društvo v Žirovnici vpripori v soboto 16. aprila ob 8. uri zvečer in v nedeljo 17. aprila ob 3. uri popoldne v režiji g. Urbasa priznana Tučićevo dramo v 3 dejanjih „Golgota“.

Glas iz obrtniških vrst

Kje so časi, ko je obrtnik živel tako kot se spodobi njegovemu uglednemu stanu in v primeri z dobo brezplačnega učenja, ki jo je prestal predno je dosegel svojo samostojnost kot mojster. Obrtnik se nahaja dandanes v položaju, ki ni vreden obrtniškega imena. Nekdanji pregovor da ima rokodelstvo zlata tla, je daleč od prave resnice. Današnji obrtnik, ki je kot vajenec in pomočnik dolga leta skrbel za svojo strokovno izobrazbo, in gojil eddino željo, da se čimprej povzpne do samostojnosti, je danes na slabšem kot navaden delavec, ki je sprejemal plačo od prvega dne ko je vstopil v službo. Preo njim se razgrinja temna bodočnost in kruta sedanost, ki upropašča obrtnika ter mu krati njegove eksistenčne pravice. Razni gospodarsko močnejši elementi imajo pravico, da obrtniku odjedajo poslednji košček kruha ter redčijo obrtniške vrste. Ali ne bi bila umestna zakonska določba, ki bi omejila industrijsko delo tam, kjer bi se mogla nadomestiti obrtniška delavnost. To ne bi bilo umestno samo iz humanih razlogov, temveč bi pomnilo tudi za državo pridobitev, kajti brez dvoma je obrtnik najboljši davkoplačevalec, seveda ako mu dopuščajajo eksistenčne razmere. Nemogoče pa je misliti na napredek v obrti tako dolgo, dokler bo obrtnik komaj zaslužil za borno hrano, za ostale lastne potrebščine in material skoraj ne more več računati pri zaslužku, kje naj vzame sedaj še za plačilo davčnih obveznosti? Merodajne oblasti bi morale upoštevati neznosne obrtniške razmere ter ščiti njegove interese z primernimi zakoni, ki bi dejansko ščitili obrtniško delavnost pred popolnim uničenjem. Našemu malemu človeku, ki se zaveda svoje državotvornosti se zdi čudno, kako more država, ki sloni na načelih demokracije pozabljati na eksistenčna vprašanja tisočerih svojih davkoplačevcev ter na ljubo nekaterih finančnih mogotcev sejati med šibke ljudi gospodarsko smrt in socialno bedo. Tu so nujno potrebni ukrepi in uvidnost od merodajnih strani, da se brani in ščiti tudi malega človeka. Iz socialnega in državotvornega stališča bi bilo

koristneje, da se namesto mrtvega stroja zaposli človeka, ki je potreben in upravičen življenja.

Številčno obrtnišvo tretji najmočnejši stan v državi in kot tak tudi važen faktor, ki bi pravilno moral biti bolj upoštevan, toba če se ozremo na druge stanove, vidimo, da je obrtnik najbolj zapostavljen. Kmet je dobil svojo zaščito, delavec socialno zavarovanje. Kaj pa se je storilo za obrtnika, ki je močan steber države. Če sedaj hira je velika krivda v tem, ker se ga premalo upošteva. Na milost in nemilost je izpostavljen gospodarski propasti in dovoljeno je vsakomur, da ga gospodarsko ubija. Zato je skrajni čas, da se pristojne oblasti zganejo in se spomnijo svojih najbednejših in zapostavljenih državljanov.

„Obrtni vestnik“

Svojim cenj. gostom želijo
vesele in blagoslovljene
velikonočne praznike
SLAVČEVI V STRUŽEVEM
ter se priporočajo za mnogobrojen obisk.

Samo **prvovrstne** izdelke
se ponareja

Originalni modele

LUXOR - ROXY - DARLING

Čevljev

pa dobite pri

Vlado Krajnc-u, Kranj

vis-à-vis občine

Vsem svojim cenj. odjemalcem
želi vesele velikonočne
praznike

Hinko Podjavoršek

moda za dame in gospode
Kranj

KDOR RABI
TRPEŽNO BATERIJO
TA KUPI

Dobi se v vseh boljših trgovinah.
Naroča se pri

IDES KRAJN

V nedeljo, 17. t. m. ob 1/2 3. uri
prvenstvena tekma

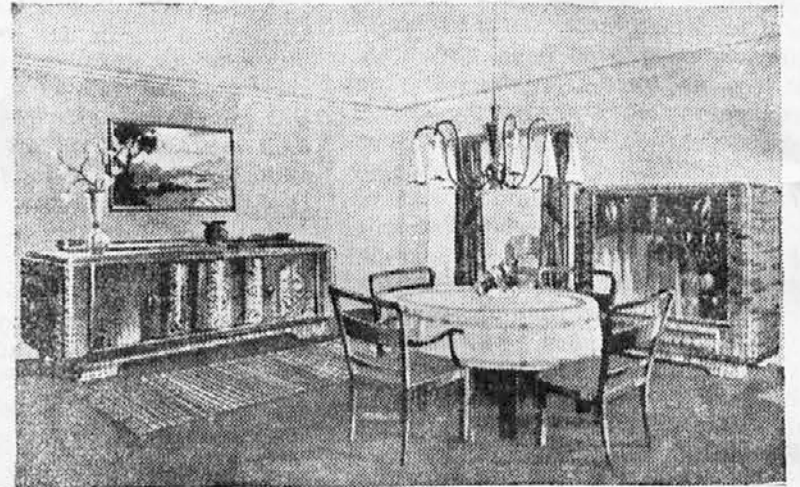
Celje : Kranj

Za Hermesom Celje?

Zunaj so točke dragocena stvar, to spoznavajo belordeči zlasti v finalnem tekmovanju, v katerem so premalo pripravljene naleteli na močne nasprotnike. Zato pa se je treba tembolj potruditi zanje v srečanjih na domačih tleh. Iz dveh tekem v Mariboru niso Kranjci izbili nobenega dobička, dasiravno sta jim v tekmi z Železničarji preteklo nedeljo bili obe točki na razpolago in se imajo le vsestransko slabi in podpopprečni svoji igri zahvaliti, da si jih je osvojil nasprotnik, ki si, videč veliko uboštvu v protivnih vrstah ni dal dvakrat reči in je

posegel po zmagi, ki je sam ni pričakoval. Škoda zamujene lepe prilike, kakor je ob tej priliki povedano tudi škoda in nerazumljivo, da se odtegujejo sodelovanju v enajstorici nekateri prominentni igrači baš v trenutku, ko situacija v tekmovanju za belordeče ni ravno rožnata. Z dobro voljo in nekaj požrtvovalnosti vseh bi se menda dalo doseči marsikaj več. — Nedeljski gosti iz Celja so nam že znani kot dobro vigrana, rutinirana enajstorica, katere centralna osebnost je bivši srednji krilec Primorja Slamič, pa tudi v obrambi in sprednji vrsti imajo Celjani nekaj prav dobrih moči. V dosedanjih srečanjih proti njim Kranj ni posebno dobro odrezal in treba se bo zato v nedeljo resno pobrigati, če hoče doseči kak uspeh. Dosedanji neuspehi Celjanov naj Kranjcev ne zazibljejo v lepe sanje o zmagi — pred tekmo.

**I
Z
D
E
L
U
J
E**

Anton Kos strojno mizarstvo **Kranj-Klanc**

Hotel STARA POŠTA Kranj

želi vesele Velikonočne praznike!

Pristna dolenjska, štajerska in dalmatinska vina se točijo

čez ulico 2 do 4 din ceneje

Vsak dan sveže „Bock“ pivo

*Vesele in zadovoljne
velikonočne praznike*

želi vsem cenj. odjemalcem in poslovnim prijateljem!

„SEMPERIT“

Jugoslavenske tvornice gumijevih izdelkov
družba z o. z. Kranj

PERSIL

DRUŽBA Z OM. ZAVEZO

CELJE

želi vesele velikonočne praznike

Vesele in zadovoljne Velikonočne praznike

želijo svojim odjemalcem in prijateljem sledeče tvrdke

TONEJC VIKTOR

TAPETNIK IN
DEKORATER

KRANJ

ALBIN JAZBEC, konfekcijska trgovina KRANJ

Obleke po meri izvršujem v osmih dneh!
KLOBUKI — SRAJCE — OBLEKE

FRANC BENEDIK

GOSTILNA TRGOVINA

STRAŽIŠČE

BALINANJE — VRT

NAJLEPŠA IZLETNA TOČKA

MANUFAKTURA PAVLA RABIČ KRANJ

USNJE IN ČEVLJARSKE
POTREBŠČINE

DOM. ČEBIN

PREMOG — DRVA — KOKS

PODRUŽNICA KRANJ
Vidovdanska c. Telefon 14

Elektrarna

VINKO MAJDIČ

KRANJ

Anton Mohor

Medičarna Slaščičarna

Kranj

Vsak dan sveže pecivo in slaščice

Singer šivalni stroji

d. d.

Tavčarjeva ulica 9

FOTO-ATELJE

JANKO KRAMAR, KRANJ, Glavni trg 183

Vsa amaterska dela izvršujem v najkrajšem času

TOČNO — POCENI — SOLIDNO!

„VESTA“

šivalni stroji, kolesa, motorji —
Brivske potrebščine

Šimunac Zlatko, Kranj
Tavčarjeva ulica 4

LEKARNA

Mr. M. RAUCH

KRANJ

MESTNI TRG

Karol Ažman

strojno mizarstvo

KRANJ

VALENTIN STURM

TRGOVINA
OLJNATIH BARV

Hotel Jelen - Kranj

Terasni vrt — Dobra kuhinja

Hotel „Union“

KRANJ

M. BUČAR

parna pekarna in slaščičarna

KRANJ, Tavčarjeva ul. 1

Vsak dan sveže pecivo in slaščice!

PETER KRISTAN

ČEVLJARSTVO

KRANJ, Savski breg 10

Andrej Černilec

čevljarstvo

Kranj

Domače ročno delo! Popravila!

Točna in solidna postrežba!

Sedlarna Jakopin Ivan

Kranj

(Dravska banovina)

Smučarske potrebščine
Ročne torbice

Franc Janša

Konc. elektrotehn.
podjetje

Kranj

Ručigaj Angela

Gostilna

Kranj, Mestni trg

Anton Križnar

Stražišče

Gostilna Trgovina

balinanje - vrt

Najlepša izletna točka!

LEKARNA MR. FRAN ŠAVNIK-A DEDIČI KRANJ

Pečenko D. nasl. Kranj

ALOJZIJ JENKO
IZDELOVANJE DEŽNIKOV
KRANJ
TAVČARJEVA 8

„IDES“
tvornica črnila in kem. izdelkov
Kranj

FRANJO SIRC TEKSTILNA INDUSTRIJA KRANJ-STRAŽIŠČE

TVRDKA

„BEKA“

DRUŽBA Z O. Z.

GLAVNO ZASTOPSTVO

OPEL-AUTOMOBILOV

LJUBLJANA

CELOVŠKA CESTA 38

Vesele Velikonočne praznike

<p>19.-</p> <p>Otroški gumijasti čevlji na zaponko praktični za šolsko dečo, ki imajo daleč do sole. Vel. 27-30 Din 25.-, 31-34 Din 29.-, ženske Din 35.-</p>	<p>29.-</p> <p>Ugodni platneni polčevlji na zaponko z gumijastim podplatom in nizko peto. Delane v drap in sivi barvi.</p>	<p>59.-</p> <p>Lahki damski čevlji izdelani iz močnega platna z okrasom iz diftina. Jako so lahki, udobni in pripravi za lepo vreme.</p>	<p>99.-</p> <p>Lahki moški polčevlji izdelani iz rujava usnja s kožnatim podplatom. Luknjasti okras pospešuje zračenje noge. Stanejo samo Din 99.-</p>
<p>39.-</p> <p>Najbolj zahtevani otroški čevlji iz finega laka z zaponko in močnim usnjenim podplatom. Od št. 27-30 Din 49.-, od št. 31-34 Din 59.-, od št. 35-40 Din 69.-</p>	<p>69.-</p> <p>Novi pomladni model. Lahki udobni ženski čevlji izdelani v rjavi barvi so za Vaš novi kostim najbolj primerni.</p>	<p>79.-</p> <p>Elegantni, lahki in zračni damski sandali. Izdelani iz močnega belega usnja, kombiniranega s plavim usnjem preko narti.</p>	<p>99.-</p> <p>Močni moški polčevlji, s popolnoma novim okrasom, iz rujava usnja z usnjatim podplatom. Stanejo samo Din 99.-</p>
<p>45.-</p> <p>Nemirni deci za solo in igro so najprimernejši ti polčevlji iz močnega usnja z neraztrgljivimi gumijastimi podplati. Od št. 31-34 Din 49.-, od št. 35-38 Din 59.-</p>	<p>89.-</p> <p>UDOBNOST NAD VSE! Izrezani v nartu in bogato okrašeni čevlji. Vežejo se z okrasnimi pentljami. Jako so lahki, zato jih kupite za sprehod</p>	<p>89.-</p> <p>Okusno in bogate perforirane polčevlji, ki bo popolnoma odgovarjali Vašemu kostumu. Izdelani so iz črnega ali rjavega boksa.</p>	<p>99.-</p> <p>Novi model. Za elegantnega gospoda k pomladanski obleki, okusni čevlji v drap-rjavni kombinaciji.</p>
<p>45.-</p> <p>Dobrim otrokom za pomlad ta fini fleksibilni sandal z okrasom in zaponko preko narta. Od št. 27-30 Din 49.-, št. 31-34 Din 59.-, št. 35-38 Din 69.-</p>	<p>89.-</p> <p>Zenski čevlji s široko preponko preko narta, z usnjenimi podplati, nizko podpetnico. Udobna oblika in nizka peta očuva Vaše noge.</p>	<p>129.-</p> <p>POSLEDNJI DUNAJSKI MODEL! Dekolirani čevlji iz modrega ševroa z okrasom preko narta in visoko podpetnico. Zaponka je kombinirana s semišem.</p>	<p>129.-</p> <p>Bogato okrašeni moški čevlji iz sivga semiša ali drap usnja z usnjenimi podplati. Pristojajo k vsaki letni obleki.</p>
<p>45.-</p> <p>Najboljša zračna otroška obutev za pomlad, so sandali iz močnega usnja z usnjenimi podplati. — št. 27-30 Din 49.-, št. 31-34 Din 59.-, št. 35-38 Din 79.-, Moški Din 99.-</p>	<p>99.-</p> <p>Odlični dekliški čevlji izdelani iz rujava boksa in kombiniran z tamno-rjavim semišem. Isti čevlji izdelani iz črnega laka. Kombiniran z črnim semišem.</p>	<p>149.-</p> <p>Lepi damski čevlji iz modrega semiša z belim ali modrim pletenim okrasom spredaj. Neobhodno so potrebni k pomladanskim plaščem in kostimom.</p>	<p>169.-</p> <p>NAS PONOS! Okusen moški čevlji, izdelan iz finega rujava ali črnega usnja, z usnjenim podplatom in usnjeno podpetnico.</p>
<p>49.-</p> <p>Za Vaše najdražje fini in lahki čevlji v rjavi barvi z okusnim okrasom in preponke preko narti. t. 27-30 Din 59.-, št. 31-34 Din 69.-</p>	<p>129.-</p> <p>Lahki in fini polčevlji izdelani iz rujava ševroa, s usnjenim podplatom in polvisoko peto.</p>	<h2>Bata</h2>	
<p>59.-</p> <p>Lepi otroški lakasti čevlji z okrasnim jezikom preko narti. št. 27-30 Din 69.-, št. 31-34 Din 79.-, isti iz belega nubuka po isti ceni.</p>			

Kupujte pri tvrkah, ki inserirajo v „SOBOTE“

MALI OGLASI

Vsaka beseda Din 1.-; Iskanje služb in mali oglasi soc. značaja vsaka beseda 50 para; prve tri besede debeleje tiskane. Uprava „Sobote“ Kranj, Bleiweisova 7

V sredini mesta
na najprometnejši točki se odda s 1. majem majhen trgovski lokal. Informacije pri K. Jeglič, Kranj.

Proda se
več rož za gostilniške vrtove (oleandre, bršljan, fige, aspidistre).
Prevc, Podrtina.

Prodaj hišo
v bližini Kranja, zelo pripravno za trgovca in obrtnika. Naslov v upravi „Sobote“.

Opremljeno sobo
oddam dvema gospodoma ali gospodinjicama. Fani Konjedič na Kalvariji 4.

Posojilo 30.000 dinarjev
za dobo enega leta iščem za takoj; nudim popolno garancijo in 7% obresli. Ponudbe na upravo „Sobote“ pod „Sigurnost“.

Žarnice
pregorele zamenja za nove od **Din 6-50** dalje
„OBNOVA“
pri **Franju Nadižar**
Kranj, Prešernova ulica 18
Pri zamenjavi 50 kom. popust!

„SOKO-ORLEKE“ KRAJ

DAMSKI
PLAŠČI
NEPREMOČLJIVI
HUBERTUSI
MOŠKE IN DEČJE
OBLEKE
SUKNJIČI
ITD.

Gromna izbira! Tovarniške cene!
OGLED BREZOBVEZEN!

„SOKO-ORLEKE“ KRAJ

ADOLF PRAH

tovarna voln. in bomb. tkanin v Kranju
izdeluje Oxforde
Lincermolino
Molino
Keperflanele
Barhente
Tenisflanele itd.

Cene najnižje! Domače podjetje!

PHILIPS RADIO

Vam nudi najlepši užitek. Oglejte si bogato zalogo teh aparatov. Malenkostni obroki

Philips RADIO
zaloga in zastopstvo
B. ŠINKOVEC, KRAJ

I. COLNAR KRAJ

TRGOVINA Z MEŠ. BLAGOM
KUHNJ. POSODA, PORCELAN
STAVBNO STEKLARSTVO